

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการพยากรณ์ของการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตนที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. ความหมายและแนวความคิดทฤษฎีพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น
2. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
3. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
4. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
5. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

1. ความหมายและแนวความคิดทฤษฎีพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น มีนักวิชาการบางท่าน ได้ให้ความหมาย ดังนี้

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ และคณะ (2524) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศเป็นสัณฐานวิทยาอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่พร้อมจะแสดงออกเมื่อร่างกายถึงวุฒิภาวะ โดยพฤติกรรมทางเพศมี 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและพฤติกรรมภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า

วันทนี วาสิกะสิน (2526) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์ที่รวมถึงค่านิยม ทักษะ ความรู้สึกและเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสองเพศตามแรงขับทางชีววิทยา

Kinsey (2004) กล่าวว่าพฤติกรรมทางเพศ หมายถึงการจูบและการสัมผัส การมีเพศสัมพันธ์ทั้งปกติ และทางทวาร การกระตุ้นทางปาก และการสำเร็จความใคร่

นภาพร หะวานนท์ (2539) กล่าวว่าพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง สิ่งที่คนแสดงออกมาทั้งในรูปของการกระทำและคำพูดซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ และอาจเป็นสิ่งที่คนแสดงออกมาต่อตนเองหรือต่อผู้อื่น โดยเป็นผลผลิตของสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศซึ่งถูกปลูกฝังให้กับสมาชิกของสังคมนั้น โดยผ่านทางครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ชุมชน ตลอดจนสื่อมวลชน

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคณะ (2541) กล่าวว่าพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การแสดงออกในลักษณะพฤติกรรมทางเพศและทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปความหมายของพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกกระหว่างเพศตรงข้าม ในลักษณะของการประพฤติปฏิบัติตัวต่อตนเอง ต่อเพศตรงข้ามการมีสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้ามรวมถึงการมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

พฤติกรรมทางเพศเป็นปัจจัยที่สองในบรรดาปัจจัยสามประการ คือ อาหาร การอารมณ์ และสังคม ลักษณะความเป็นเพศของมนุษย์นั้นมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการที่ดี นอกจากนี้เอกลักษณ์ทางเพศยังเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางชีวิตของบุคคลและมีผลกระทบในด้านอื่นๆด้วย (ชะลอศรี แดงเปี่ยม และ ประยงค์ ลิ้มตระกูล, 2526) แต่ทว่าความสุขของบุคคลก็ตีความสำเร็จของสมาชิกครอบครัวที่ดี การที่บุคคลพึงได้รับสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสำเร็จความล้มเหลวของการปรับตัวทางเพศและการแสดงบทบาทในเรื่องเพศที่ถูกที่ควร รวมทั้งขึ้นอยู่กับความฉลาดและความสามารถในการดำเนินชีวิตไปตามความเหมาะสมแห่งลักษณะทางเพศของตนได้ดีหรือไม่ด้วย ดังนั้นการพัฒนาทางเพศจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง โดยขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาในร่างกาย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการอบรมเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนในการสร้างบุคลิกภาพและการพัฒนาทางเพศที่เหมาะสม (สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร, 2544)

วัยรุ่นและพัฒนาการ

ความหมาย

วัยรุ่น เป็นคำที่มาจากภาษาละติน ซึ่งแปลว่า การเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (to grow to maturity) หมายถึง การเจริญเติบโตจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีวุฒิภาวะทางเพศ เด็กวัยรุ่นนี้จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยพัฒนาการเปลี่ยนแปลงสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นนั้นได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมนจากต่อมไร้ท่อ 2 ต่อม คือ ต่อมใต้สมอง (Pituitary Gland) และต่อมเพศ (Gonads Gland) โดยแบ่งพัฒนาการทางร่างกายออกเป็น 4 แบบ คือ

1.1 การเปลี่ยนแปลงขนาดของร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงขนาดของร่างกายเริ่มจากส่วนสูง ซึ่งจะเพิ่มขึ้นตลอดวัย ในระยะแรกๆ เด็กชายจะสูงช้ากว่าเด็กหญิงจนอายุ 15 ปีเด็กชายจะเริ่มสูงรวดเร็วเด็กหญิงจนกระทั่งอายุ 20 ปี ในด้านน้ำหนัก เด็กหญิงจะเริ่มมีน้ำหนักมากกว่าเด็กชายเล็กน้อยแต่ตอนปลายของวัยเด็กชายจะมีน้ำหนักมากกว่าเด็กหญิงและจะรักษาระดับน้ำหนักนี้ไปเรื่อยๆจนถึงวัยผู้ใหญ่ ด้านไขมัน เด็กชายจะเพิ่มไขมันบริเวณคอ ลำตัว ท้อง ด้านหน้า ด้านหลังของร่างกายและบริเวณเอว เด็กหญิงไขมันจะเพิ่มบริเวณคอ ท้อง ด้านหลังของลำตัว ด้านของกระดูก ในช่วงระยะวัยรุ่นกระดูกจะยาวออกทำให้รูปร่างสัดส่วนและโครงสร้างภายในของเด็กวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไป ด้านกล้ามเนื้อพัฒนาการทางกล้ามเนื้อจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยกล้ามเนื้อจะเจริญทั้งทางด้านส่วนหน้าและส่วนยาว ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรงและทำงานได้มั่นคงมากยิ่งขึ้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของร่างกาย

ลักษณะรูปร่างของเด็กชายและเด็กหญิงที่แตกต่างกันระหว่างเพศจะเริ่มปรากฏชัดขึ้น เช่น เด็กชายจะมีไหล่กว้าง สะโพกเล็ก แขนขายาว ส่วนเด็กหญิงจะมีสะโพกผาย ไหล่แคบมน ทรวงอกขยายใหญ่

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางอวัยวะเพศ

อวัยวะเพศของเด็กชายจะเริ่มขยายออกทางความยาวก่อนแล้วจึงเพิ่มขนาดใหญ่ขึ้น ลูกอัณฑะก็จะขยายขนาดขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่ออวัยวะเพศเริ่มดันที่จะทำงานในการก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายจะมีการหลั่งอสุจิ (Ejaculation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเพื่อช่วยผ่อนคลายความกดดันของต่อมเพศที่ผลิตอสุจิมากเกินไปจึงต้องขจัดออกไป การที่ร่างกายมีการหลั่งอสุจิเนื่องมาจากการฝันเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือการถูกระตุ้นด้วยสิ่งต่างๆ เช่น ใส่ชุดนอนคับไป การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) การมีความสัมพันธ์ทางเพศ เป็นต้น

ในเด็กหญิง หลังจากที่มีร่างกายมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วไม่นาน มดลูกและส่วนอื่นๆ ของระบบสืบพันธุ์ก็จะเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วด้วย จากการที่มดลูกพัฒนาช้ากว่ารังไข่ตัวเอง การปฏิสนธิจึงเกิดขึ้นภายหลังจากมีประจำเดือนครั้งแรก ประจำเดือน(Menstruation) เป็นเครื่องแสดงว่าเด็กหญิงมีวุฒิภาวะทางเพศแล้ว โดยการมีประจำเดือนขึ้นอยู่กับการเจริญเติบโตของร่างกายในการเข้าสู่วัยรุ่น สุขภาพร่างกายและโรคภัยไข้เจ็บบางอย่าง

1.4 การเปลี่ยนแปลงลักษณะเพศขั้นที่สอง

ลักษณะเพศขั้นที่สอง (Secondary Sex Characteristics) คือ ลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของลักษณะประจำเพศชายและเพศหญิงนอกเหนือไปจากอวัยวะเพศ ลักษณะต่างๆ เหล่านี้จะเริ่มปรากฏเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น โดยลักษณะเพศขั้นที่สองของวัยรุ่นชาย ได้แก่ การมีขนที่อวัยวะเพศ (Pubic Hair) มีหนวด มีเครา มีขนที่รักแร้ เสียงเปลี่ยน หุ่นมดแตกพาน (Breast Knots) ส่วนลักษณะเพศขั้นที่สองของวัยรุ่นหญิง ได้แก่ สะโพกผายออก ทรวงอกขยาย มีขนที่อวัยวะเพศ มีประจำเดือน มีขนที่รักแร้และมีขนขึ้นบางบริเวณริมฝีปากบน เสียงเปลี่ยนเป็นระดับเสียงต่ำลง กระแสเสียงก้องวานขึ้น แขนขาได้สัดส่วนขึ้น ซึ่งโดยสรุปแล้วสามารถแบ่งเป็นขั้นลักษณะเพศขั้นที่สองได้ 3 ขั้น คือ

1. Pre-Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะเพศต่างๆ เริ่มเข้าสู่ขั้นที่สอง
2. Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศส่วนต่างๆ ยังคงพัฒนาไปเรื่อยๆ โดยอวัยวะสืบพันธุ์เริ่มทำงานแต่ยังไม่สมบูรณ์
3. Post-Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศเจริญเติบโตเต็มที่ ซึ่งเป็นช่วงของการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นอย่างแท้จริง

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์

การเจริญเติบโตทั้งภายในและภายนอกกระทบกระเทือนแบบแผนอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นแรกเริ่มและวัยรุ่น เด็กวัยนี้จะมีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูงไม่มั่นคง ระดับความเข้มของอารมณ์แต่ละอย่างนั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิมและตัวเร้าที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ เด็กวัยรุ่นจะเริ่มแสดงกระแสนบุคลิกภาพออกมาให้เห็นเด่นชัดขึ้น เช่น อารมณ์ร้อน อารมณ์วิตกกังวล อารมณ์อ่อนไหวง่าย ฯลฯ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษางานเกี่ยวกับวัยรุ่นได้จำกัดความวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์ “แบบพายุแคม” (Storm and stress) อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นมีทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ใ้อวด อ่อนไหว หลงใหล วุ่นวายใจ สับสน เห็นอกเห็นใจ ฯลฯ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงระดับขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้บุคคลต่างวัยจึงต้องใช้ความอดทนและให้กำลังใจเพื่อให้เข้าใจและสร้างสัมพันธภาพกับพวกเขาและช่วยให้เขาดำเนินชีวิตตรงตามธรรมชาติประจำวัยได้ดีต่อไป

3. พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงจากการที่อยู่ในครอบครัวเป็นการออกสู่สังคมภายนอกครอบครัว โดยจะเห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระ การเป็นตัวของตัวเอง ชอบอยู่ตามลำพัง และสิ่งสำคัญวัยรุ่นต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับนับถือในกลุ่มเพื่อน โดยการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นนี้เป็นไปโดยธรรมชาติ เด็กเลือกที่จะเป็น สมาชิกของกลุ่ม โดยเป็นกลุ่มที่มีแนวความคิด ค่านิยม ความสนใจเช่นเดียวกับตนเอง และเมื่อเข้ากลุ่มแล้วก็จะมีความภักดีกับกลุ่ม ยอมรับเอา ค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของกลุ่มด้วยความเต็มใจ บางครั้งการรวมกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีทั้งเพื่อนต่างเพศและเพื่อนเพศเดียวกัน โดยการคบเพื่อนของวัยรุ่นแบ่งได้ 3 ระยะ คือ 1) คบเป็นเพื่อนร่วมวัย (Peer Group) โดยเลือกเพื่อนที่มีความสนใจตรงกัน 2) คบเป็นเพื่อนสนิท (Clique) โดยมีความสนใจและความสามารถคล้ายกัน รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ประมาณ 4-5 คน 3) คบเป็นเพื่อนคู่หู (Pal) โดยจะเป็นเพื่อนที่สนิทสนมและไว้วางใจได้มากที่สุด สามารถจะเล่าทุกสิ่งทุกอย่างให้กันฟังได้

ในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและการเรียนรู้บทบาทเพศนั้นวัยรุ่นจะเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ ต้องการพบปะสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กันเป็นเพื่อนฝูงที่ชอบพอกัน จึงทำให้เด็กวัยรุ่นชาย-หญิงเริ่มที่จะปฏิบัติตามบทบาทเพศของตน ซึ่งการกระทำเช่นนี้ไม่เป็นการยากลำบากนักสำหรับเด็กชายและเด็กหญิงที่มีพัฒนาการด้านนี้มาอย่างปกติ คือ เด็กได้มีตัวแบบที่จะทำให้ตนเองได้เลียนแบบบทบาทเพศซึ่งตัวแบบนี้ก็ได้จำกัดว่าเป็นใครเพราะเด็กจะเลือกใครมาเลียนแบบนั้นก็ขึ้นอยู่กับรากฐานบุคลิกภาพเดิมของเด็กและจะเป็นเช่นนี้ไปจนสิ้นสุดวัยรุ่น นอกจากนี้ การเข้ากลุ่มที่มีเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งบางคู่อาจอาจพินิจความสัมพันธ์กันเพื่อนไปสู่ความเป็นคู่รักและจบลงด้วยการแต่งงานในวัยผู้ใหญ่แต่บางคู่ไม่ได้แต่งงานกันสืบเนื่องมาจากความรักของเด็กวัยนี้ยังเป็นความรักที่ไม่จริงจังมากนัก (Puppy Love) โดยปกติวัยรุ่นหญิงมักมีเพื่อนชายที่มีอายุมากกว่าตน เพราะวัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการที่เร็วกว่าวัยรุ่นชาย 2 ปี

4. พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญา

ในระยะวัยรุ่นนี้เด็กมีความเจริญเติบโตทางสมองถึงขีดเต็มที่จึงสามารถคิดได้ในทุกๆ แบบของวิธีคิด ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะแสดงความปรารถนาอย่างชัดเจน สามารถใช้ความคิดของตนได้อย่างมีเหตุผล สามารถแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายร่วมกับบุคคลอื่นได้ รู้จักสังเกตความรู้สึกผู้อื่น มีความคิดรวบยอดในเรื่องต่างสิ่งซึ่ง รู้คิดด้วยภาษาจากความคิดภายในมากขึ้น มีการคิดที่เป็นนามธรรม แต่ในเด็กวัยนี้ยังคงมีความคิดหมกมุ่นและให้ความสำคัญกับคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นที่เกี่ยวกับตนเองและมีวนเวียนเกี่ยวกับรูปร่างของตนเองอย่างมาก ซึ่งจากแนวคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นได้กล่าวถึงตนของวัยรุ่นไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. Abiding Self คือ ลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่มองเห็นง่าย เปลี่ยนแปลงง่ายและ เป็นส่วนที่วัยรุ่นเปิดเผยให้ผู้อื่นรู้โดยเฉพาะเพื่อน เช่น รสนิยมในการแต่งตัว ทรงผม รองเท้า อาหาร เพื่อนที่ชอบ ฯลฯ

2. Transient Self คือ บุคลิกลักษณะในด้านสติปัญญา ความสามารถ ส่วนนี้เป็นส่วน ที่ค่อนข้างเป็น โลกส่วนตัวของวัยรุ่น ซึ่งไม่ยากเปิดเผยให้ผู้อื่นรู้ โดยเฉพาะผู้สูงวัยกว่าและผู้ ที่เด็ก กว่าตน

3. Personal Fable คือ เป็นส่วนของความคิดฝัน เป็นโลกส่วนตัว เป็นจินตนาการเกิน ความเป็นจริง เขามักเป็นตัวเอกในเรื่องที่เขาคิดฝันขึ้น คนอื่นๆอาจมองไม่เห็นไม่เข้าใจในโลก ส่วนตัวแบบนี้ซึ่งเขาอาจบอกเล่าแก่เพื่อนที่สนิทหรือโดยการเขียนบันทึก ซึ่งจะสอดคล้องกับ พฤติกรรมที่เด็กวัยรุ่นชอบที่จะอ่านนวนิยายหรือการ์ตูนต่างๆเพื่อให้ตอบสนองแนวคิดด้านนี้ของ เเขานั้นเอง

โดยพัฒนาทางความคิดสติปัญญานี้จะเจริญสูงสุดเมื่ออายุ 16 ปี และเจริญไปจนถึงอายุ 19-20 ปี และหลังจากนั้นก็ค่อยๆลดลง

สรุปได้ว่าวัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาวหรือเป็นวัยที่ เจริญไปสู่ภาวะจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ โดยจะเริ่มต้นอายุเฉลี่ยประมาณ 15 ปีวัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงทั้งทางปฐมภูมิและทางทุติภูมิ ซึ่งในทางปฐมภูมิเป็นการพัฒนาทางร่างกายจะเห็นได้ ชัดทั้งความสูงและน้ำหนัก หลังจาก 15 ปีอัตราการเจริญเติบโตจะลดลงและเริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว คือ 20-25 ปี เมื่อร่างกายเปลี่ยนแปลงการแสดงออกถึงความเป็นหญิงและชายจะเริ่มปรากฏ การพัฒนา สฮอร์โมนและต่อมอวัยวะเพศจะเริ่มทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นส่งผลให้วัยรุ่นมีความต้องการทาง เพศขึ้น ในขั้นทุติภูมินี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สติปัญญาและสังคม โดยที่วัยรุ่นมักสร้าง มโนภาพและควบคุมความใฝ่ฝันได้ไกลและพร้อมที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆแตกต่างออกไปจากวัยเด็กเล็ก จิตใจและอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและไม่คงที่ ความต้องการในด้านการดำเนินชีวิตและ พัฒนาดนเองมีมาก มีความสนใจตนเองมากขึ้น ความรู้สึกทางเพศสนใจเพศตรงกันข้าม มีความ ต้องการค้นหาเอกลักษณ์ทางเพศของตนมักแสดงออกด้วยการแต่งกาย คิดฝัน อารมณ์อ่อนไหวง่าย ไม่สามารถควบคุมได้ในบางครั้ง มีความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลองในเรื่องต่างๆรวมถึงเรื่องเพศ และการแสดงออกทางเพศ มีความคิดที่กว้างขวางต้องการเรียนรู้และมีเหตุผลในการกระทำมากขึ้น อยากรกระทำด้วยตนเองและอยากเป็นที่ยอมรับของสังคมและกลุ่มเพื่อน ในวัยรุ่นระยะนี้ความ ต้องการพึ่งพาครอบครัวจะค่อยๆเปลี่ยนไปมีความรู้สึกอยากเป็นอิสระจากการดูแลของพ่อแม่มาเป็น การทำสิ่งต่างๆด้วยตัวเอง ดังนั้นในการกระทำต่างๆของวัยรุ่นบางครั้งจึงขาดความรอบคอบและ เป็น การกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เกิดปัญหาจากการกระทำได้ง่ายซึ่งบางครั้งทำให้วัยรุ่นเองเกิด ความกังวลในการกระทำของตนและรู้สึกผิดได้ง่าย สอดคล้องกับวัยนี้จะไม่ค่อยกล้าที่จะปรึกษา

ผู้ใหญ่เพราะกลัวว่าตนเองจะหมกมุ่นและผู้ใหญ่เองก็ไม่ค่อยเข้าใจวัยรุ่นมากนัก (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) โดยเฉพาะเรื่องเพศที่ผู้ใหญ่เห็นว่ายังเป็นเรื่องที่เด็กวัยรุ่นไม่ควรเรียนรู้ (วันทนิษฐ์ วาสสิกะสิน, 2526) จึงส่งผลให้วัยรุ่นแสวงหาการเรียนรู้เรื่องเพศจากแหล่งอื่นๆ และก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะเรื่องโรคเอดส์ ซึ่งปัจจุบันพบว่า มีผู้ติดเชื้อที่มีอายุน้อยลงด้วย

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าปัญหาทางเพศเป็นปัญหาหนึ่งในวัยรุ่นที่บิดามารดายังไม่มีความเข้าใจและมักจะละเลยเรื่องนี้ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจรวมถึงอารมณ์และที่สำคัญในเรื่องของการปรับตัวเรื่องเพศ Hurlock (1984) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของวัยรุ่นเป็นผลให้วัยรุ่นมีความสนใจเรื่องเพศระหว่างชายหญิงและส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศ ซึ่ง Roger (1973) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันทำให้วัยรุ่นมีความสับสนเกี่ยวกับค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศว่าวัยรุ่นทั้งชายและหญิงจะมีการร่วมเพศกันโดยฝ่ายชายที่รักใคร่ชอบพอกับฝ่ายหญิงนั้นมักจะมีความรักและความต้องการทางเพศร่วมกันแต่บางครั้งฝ่ายชายสามารถร่วมหลับนอนกับหญิงโดยที่ไม่มีความรักได้หลายคนโดยขาดความระมัดระวังจึงก่อให้เกิดปัญหาทางเพศสัมพันธ์ตามมาซึ่งสอดคล้องกับ Monica et al. (2001) กล่าวว่า วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่เชื่อเรื่องเพศเท่ากับเรื่องความรักตรงกันข้ามกับวัยรุ่นชายเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นประสบการณ์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งเป็นสาเหตุของกิจกรรมทางเพศและเกิดความเสี่ยงต่อโรคต่างๆ ตามมา โดยเสนอสาระความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. วัยรุ่นทุกคนต้องมีเรื่องทางเพศ
2. การมีเรื่องทางเพศจะทำให้เป็นผู้ใหญ่
3. ต้องมีบางสิ่งผิดปกติหากวัยรุ่นที่มีอายุ 17-18 ปี ไม่มีเรื่องทางเพศ
4. เด็กผู้หญิงไม่สามารถที่จะตั้งท้องได้หากไม่ประจำเดือน
5. วัยรุ่นจะยังบริสุทธิ์ตราบใดที่ยังไม่มีเพศสัมพันธ์

นอกจากนี้ สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร (2544) มีความเห็นว่า เนื่องจากเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างวัยเด็กก็ไม่ใช่วัยผู้ใหญ่ก็ไม่เชิงจากการเปลี่ยนแปลงนี้ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพต่างๆ ซึ่งบางครั้งทำให้ตัววัยรุ่นเองรู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจว่าตนจะปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสมและโดยเฉพาะในเรื่องเพศและการมีเพื่อนต่างเพศซึ่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองก็มักจะมีความห่วงใยในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรจะแนะนำในเรื่องของการปฏิบัติและส่งเสริมให้เด็กมีการเรียนรู้เรื่องที่ถูกต้องด้วย

โดยสรุปพัฒนาการและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการรับวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางร่างกาย

จิตใจ อารมณ์และสังคมของวัยรุ่นแล้วจึงส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ประกอบกับวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มออกจากครอบครัวสู่กลุ่มเพื่อนและรับรู้สื่อต่างทางสังคม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยเสริมที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศสอดคล้องกับความเชื่อของฟรอยด์ (อ้างใน นิพัทธเวช สืบแสง, 2541) ที่ว่า สัญชาตญาณทางเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่ตั้งแต่แรกเกิดและพัฒนาขึ้นพร้อมกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม มนุษย์ไม่สามารถรับรู้ความต้องการตามสัญชาตญาณได้ หากปราศจากสื่อของความคิดและคำพูด จากการศึกษาของแสงอำพา บำรุงธรรม (2543) พบว่าการเลี้ยงดูของครอบครัว กลุ่มเพื่อนและสื่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นสอดคล้องกับ ภคยา อาชนิจกุล และ วราภรณ์ แซ่มสนิท (2537) ที่ศึกษาวัยรุ่นชายกับการซื้อประเวณี พบว่า ครอบครัว กลุ่มเพื่อนและสื่อเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศเพิ่มมากขึ้นและในการศึกษาของวราภรณ์ จิโนรส (2538) พบว่า ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มเพื่อน และสื่อ มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ด้วย จะเห็นว่าพัฒนาการและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากคือ การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มเพื่อนและการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อและนอกจาก 3 ปัจจัยเหล่านี้แล้วปัจจัยระดับบุคคลเองที่เป็นตัวแปรหลักในตัดสินใจที่จะกระทำก็มีส่วนในการควบคุมการเกิดพฤติกรรมทางเพศด้วย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

ทฤษฎีที่นำมาศึกษาและอธิบายถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางเพศจากการศึกษาพื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (กิตติกร มีทรัพย์, 2531) คู่มือทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (ปราโมทย์ เชาวศิลป์, 2526) จิตวิทยาฟรอยด์และจิตวิเคราะห์ในสังคม (โสรัจ แสงศิริพันธ์, 2539) การปรับตัวและบุคลิกภาพ (Lazarus R.S, 1963) และตำราเรียนจิตวิทยาทั่วไป (คณาจารย์, 2528) ประกอบด้วย 2 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud

ทฤษฎีนี้กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศว่าเกิดจากองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก ซึ่งองค์ประกอบภายในคือฮอว์โมน กลไกทางสมองและองค์ประกอบภายนอกคือสิ่งเร้าที่เคยเรียนรู้และไม่เคยเรียนรู้มาก่อน Freud เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมแรงขับทางสัญชาตญาณและแรงขับดังกล่าวจะเป็นพลังในการกระตุ้นทำให้เกิดความต้องการที่จะกระทำกิจกรรมหนึ่งๆเพื่อลดแรงขับนั้นและเป็นการตอบสนองให้เกิดความพึงพอใจ และในเรื่องของสัญชาตญาณนี้แบ่งได้ 2 แบบคือสัญชาตญาณแห่งความตายเป็นเรื่องของความก้าวร้าว ทำลาย และสัญชาตญาณแห่งชีวิต

เป็นสัญชาตญาณที่มนุษย์แสดงออกมาในรูปสัญชาตญาณทางเพศและการป้องกันตน และการแสดงออกซึ่งความก้าวร้าวนั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของพลังทางเพศด้วย

เมื่อพิจารณาถึงสัญชาตญาณแห่งชีวิต Freud เน้นถึงแรงขับทางเพศซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องเพศ รวมถึงบทบาทเพศและฐานะทางเพศซึ่งบางครั้งพฤติกรรมอาจเกิดจากสิ่งที่เก็บกดไว้ในจิตไร้สำนึก ในด้านของแรงขับทางเพศนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับการมีวุฒิภาวะทางเพศทั้งนี้เน้นว่าความรักพ่อแม่และการรู้จักรักผู้อื่นจะเป็นแรงจูงใจหรือพื้นฐานให้บุคคลเกิดความรักระหว่างเพศขึ้นซึ่ง Freud เน้นว่าจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาดังแต่ย์เด็ก นอกจากนี้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ยังแบ่งโครงสร้างของจิตเป็น 3 ส่วน คือ Id เกิดจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการตามสัญชาตญาณ ซึ่งเป็นการขัดกับกฎระเบียบศีลธรรมสังคม Ego เป็นส่วนที่มีเหตุผลและมีการรับรู้ที่ดีซึ่งสิ่งที่มีอิทธิพลของอีโก้คือ การเจริญเติบโตของร่างกายและสมองกับประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวและการเลียนแบบเอาอย่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิด ตามทัศนะของ Freud เชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพลังของ Ego เพราะถ้าพ่อแม่ให้ความรักความอาทร ความเอาใจใส่อย่างดีแล้วเด็กก็จะเกิดความสุขความพอใจทำให้เด็กเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่อยู่ในสังคมภายนอกและพัฒนาหน้าที่ของ Ego ได้อย่างเหมาะสมแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กไม่ได้รับความรักความเอาใจใส่และการเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอจากพ่อแม่แล้วจะทำให้เด็กเกิดขาดความสุขและความพึงพอใจกลายเป็นคนก้าวร้าวและรู้สึกผิดหวังในชีวิต ในส่วน Super Ego เป็นระบบทางศีลธรรมและคุณยพินิจ ส่วนนี้เป็นส่วนที่ได้รับการพัฒนามาจาก Ego โดยการฝึกฝน การสั่งสอนการเลียนแบบจากบิดามารดา ประกอบด้วย 2 ระบบ คือ ระบบมโนธรรมคือความละอายและเกรงกลัวในสิ่งผิดและระบบอุดมคติคือการคาดหวังในสิ่งที่ดีงามรวมถึงอุดมคติที่ดีงามด้วย ทั้ง 3 ส่วนจะทำงานประสานกันเพื่อให้บุคคลมีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรมการตอบสนองเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมทางเพศได้ว่าการที่บุคคลมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมนั้นส่วนหนึ่งมาจากแรงขับทางเพศและอีกส่วนจะมาจากอิทธิพลความต้องการที่เหนืออีโก้และซูเปอร์อีโก้ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ได้รับโดยตรงมาจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กโดยเฉพาะอีโก้ที่เกิดจากการเลี้ยงดูและการเลียนแบบ ซึ่งหากบุคคลได้รับการพัฒนา Ego ที่ดีหรือ การเลี้ยงดูและเป็นตัวแบบที่ดีก็จะส่งผลให้เด็กเกิดพฤติกรรมทางเพศและวุฒิภาวะทางเพศที่ดีตามมาด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยการสังเกตเลียนแบบของ Bandura

ทฤษฎีนี้เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม (Interaction Between Behavior and Environment) ถือว่าพฤติกรรมต่างของบุคคลเป็นผลมาจากการบวนการเรียนรู้แบบต่างๆในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นที่พฤติกรรมที่เกิดจากการได้รับรางวัล การลงโทษ การเรียนรู้ในอดีตและการสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคลและทฤษฎีนี้เน้นกระบวนการเกิดพฤติกรรมไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. เน้นกระบวนการรู้การคิด ซึ่งมองว่ามนุษย์มีความสามารถในการคิดและบางครั้งยังสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลลัพธ์จากการกระทำของตน ดังนั้นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตามความคิดของแต่ละบุคคลจึงเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผลักดันบุคคลให้ทำพฤติกรรมได้เท่ากับผลที่เกิดขึ้นจริงๆ

2. เน้นการเรียนรู้ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น เน้นที่การเรียนรู้พฤติกรรมที่ได้รับรางวัลและลงโทษซึ่งบทบาทของผู้เป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดอารมณ์และพฤติกรรมจึงมีความสำคัญมาก

3. เน้นระบบการบังคับและการควบคุมตนเอง ซึ่งกล่าวเน้นว่าบุคคลมีความสามารถในการควบคุมความรู้สึก ความคิดและการกระทำ ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลจึงไม่ได้เกิดจากอิทธิพลภายนอกเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเอง โดยมีการตั้งมาตรฐานของพฤติกรรมและตอบสนองโดยให้รางวัลกับตัวเองแต่ในการเสริมแรงพฤติกรรมนั้นบุคคลจะพิจารณา 2 เกณฑ์คือ การประเมินค่าจากภายนอกและการประเมินค่าตนเอง ซึ่งหาว่าพฤติกรรมนั้นได้รับรางวัลแต่ไม่ได้รับเสริมจากภายในตนเอง(รู้สึกผิด ละอายใจ)บุคคลก็จะหลีกเลี่ยงที่จะทำพฤติกรรมนั้นโดยไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลภายนอก

สรุปจากแนวคิดนี้ได้ว่าการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์หนึ่งๆขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป บุคคลจะประเมินสถานการณ์แต่ละสถานการณ์เพื่อแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมและเลือกพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงมาก่อนหรือสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่คล้ายกับตนแต่บุคคลก็ต้องเรียนรู้ที่จะแยกแยะถึงความเหมาะสมด้วยในแต่ละสถานการณ์ซึ่งมาจากการสรุปกฎเกณฑ์ในการประเมินแล้วจึงแสดงพฤติกรรม ในการนำมาอธิบายถึงพฤติกรรมทางเพศนี้โดยเน้นที่การมีพฤติกรรมทางเพศจากการรับรู้ผลลัพธ์ การเลียนแบบพฤติกรรมที่ได้รับรางวัลและการควบคุมตน ซึ่งหากบุคคลเรียนรู้ว่าการมีพฤติกรรมทางเพศจากที่เห็นตัวแบบ (พ่อแม่ เพื่อน การดูจากสื่อ คารา)แล้วทำให้ได้รับรางวัลและเป็นรางวัลที่ตรงกับการประเมินของตนเองบุคคลก็จะมีพฤติกรรมทางเพศตามตัวแบบนั้นแต่ในทางกลับกันหากบุคคลเรียนรู้ว่าการกระทำเช่นนั้นได้รับโทษบุคคลก็จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ถึงแม้ว่าบุคคล

เรียนรู้ว่าการกระทำพฤติกรรมทางเพศแล้วได้รับรางวัลแต่บุคคลที่มีการควบคุมคนที่ดีก็จะหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมทางเพศนั้นได้ ซึ่งในทฤษฎีนี้ได้เน้นการบังคับควบคุมตนเป็นสิ่งที่มียุติพลเหนือสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างมาก

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ของ Fishbein and Ajzen

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีจุดมุ่งหมายในการทำนายพฤติกรรมเพื่อให้เห็นผลในขั้นสุดท้าย คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งทฤษฎีนี้เน้นในเรื่องของพฤติกรรมสุขภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศในการศึกษาครั้งนี้

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและรู้จักใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยแรงขับเคลื่อนในระดับจิตใต้สำนึกหรืออำนาจความปรารถนาต่างๆ และเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์มิได้ถูกกำหนดโดยอารมณ์หรือขาดการพิจารณาก่อน แต่เชื่อว่ามนุษย์ได้มีการพิจารณาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตนเอง ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ ตามแนวคิดทฤษฎีนี้เชื่อว่า “ความตั้งใจ” ของบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดๆ จะเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ ดังนั้น วิธีที่ง่ายที่สุดและให้ผลที่เป็นไปได้มากที่สุดในการวัดหรือทำนายพฤติกรรม คือการศึกษาถึงความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมของเขา ถ้าสามารถวัดความตั้งใจหรือการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วก็สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องมากที่สุด ซึ่งตัวกำหนดความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีนี้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ มีปัจจัยหรือตัวกำหนด 2 ชนิดคือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินของบุคคล เป็นการตัดสินใจว่าพฤติกรรมนั้นดีหรือเลว ชอบหรือต่อต้านพฤติกรรมนั้นซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่แต่ละบุคคลจะกระทำ

2. ปัจจัยด้านสังคมหรือผลกระทบจากสังคม เป็นปัจจัยด้านการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับแรงผลักดันของสังคมที่จะให้เขากระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น นั่นคือ การรับรู้บรรทัดฐานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับตัวเขา เช่น รับรู้ว่าคุณค่าหรือกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่อเขาสนับสนุนหรือคัดค้านการที่เขาจะปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้นๆ เนื่องจากเป็นความรู้สึกรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสังคม ปัจจัยนี้จึงเรียกว่าเป็นปัจจัยที่คาบเกี่ยวกับ “บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง” หรือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ทั้งสองนี้ปัจจัยเป็นพื้นฐานที่นำไปทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อในการกระทำและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการกระทำ ในการแสดงออกของความเชื่อในเรื่องการกระทำจะอยู่บนพื้นฐาน

ของทัศนคติที่มี 2 องค์ประกอบ คือ ความน่าจะเป็นไปได้และการประเมินซึ่งความเชื่อโดยทั่วไปของบุคคลก็ยังประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ความเชื่อกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ตามความเชื่อของทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคคลต้องพิจารณาความคาดหวังที่เป็นความเชื่อของบุคคลอื่นรอบตัวเขาซึ่งจะเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมากกว่าบุคคลโดยทั่วไป พฤติกรรมจะถูกกำหนดโดยความเชื่อของบุคคลว่าบุคคลอื่นส่วนมากมีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลยังได้พิจารณาถึงตัวแปรอื่นที่เป็นปัจจัยภายนอกว่าอาจจะส่งผลถึงพฤติกรรมของบุคคลแต่ปัจจัยเหล่านั้นมีผลในทางอ้อมต่อพฤติกรรมด้วย

ซึ่งทั้งสองปัจจัยที่กล่าวถึงนี้สามารถนำมาอธิบายถึงการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยการศึกษาของ Cooper, Shapiro, and Powers (1998) กล่าวว่า ทั้งสองปัจจัยเป็นพื้นฐานที่นำไปทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อในการกระทำพฤติกรรมทางเพศและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ ในการแสดงออกของความเชื่อในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน จะอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติที่มี 2 องค์ประกอบ คือ ความน่าจะเป็นไปได้ว่าหากมีพฤติกรรมจะก่อให้เกิดผลเสียตามมาและการประเมินว่าพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมจะช่วยให้วัยรุ่นไม่ประสบกับปัญหา นอกจากนี้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลยังกล่าวถึงความเชื่อในเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศว่าวัยรุ่นมีความเชื่อทั่วไปซึ่งประกอบด้วย 2 ทาง คือความเชื่อจากกลุ่มอ้างอิงว่าอะไรที่กลุ่มคิดวัยรุ่นควรกระทำและความเชื่อในเรื่องของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มซึ่งวัยรุ่นจะมองว่ากลุ่มต้องการให้ตนมีพฤติกรรมมากน้อยอย่างไรหากกลุ่มไม่ต้องการให้มีพฤติกรรมทางเพศก็จะเป็นแรงจูงใจที่วัยรุ่นจะไม่มีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมด้วยซึ่งทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ Morrison et al. (2002) กล่าวว่าทฤษฎีนี้สามารถนำมาทำความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ เพราะทฤษฎีนี้ทำให้เห็นถึงแง่มุมในเรื่องพฤติกรรมทางเพศและเรื่องอื่นทางเพศด้วยเช่นเดียวกับ Basen-Engquit and Parcel (1992) กล่าวว่า ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถที่จะนำมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ซึ่งสามารถชี้ให้เห็นถึงการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่า เมื่อวัยรุ่นรับรู้ถึงความคาดหวังที่เป็นความเชื่อของบุคคลอื่นว่าเขาจะต้องมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเป็นสิ่งที่เขาไม่ควรกระทำ เมื่อรับรู้ถึงความเชื่อของบุคคลอื่นจะเป็นตัวที่คอยสนับสนุนความตั้งใจให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมนอกจากยังรวมถึงระดับของการศึกษาและเพศที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมด้วย

โดยสรุป จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมคือปัจจัยบุคคลและปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิง ซึ่งอธิบายการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ว่าพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นมีการ

ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมอย่างไรนั้นกลุ่มอ้างอิงที่เกี่ยวข้องคือ บิดามารดา กลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่นที่สำคัญที่มีความเห็นในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่น

จากทฤษฎีที่อธิบายถึงเบื้องหลังของการเกิดพฤติกรรมทางเพศข้างต้น สามารถที่จะจำแนกปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน ได้ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ปัจจัยด้านการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อและปัจจัยด้านการควบคุมตน โดยอธิบายดังต่อไปนี้

2. ความหมายและแนวความคิดทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศ

ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู

มีผู้ให้คำจำกัดความ การอบรมเลี้ยงดูไว้มากมายดังนี้

Sear และคณะ (1957 อ้างใน งานดา วนิทานนท์, 2536) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดากับบุตร

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) หมายถึง การปฏิบัติของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กในชีวิตประจำวันทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

สุรางค์ จันทน์เอน (2524) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึงกระบวนการที่บุคคลต้องพบตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุกชีวิต การอบรมเลี้ยงดูช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ระเบียบต่างๆในสังคม สร้างสรรค์พฤติกรรมของบุคคล ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของสังคม

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2534) กล่าวว่า ลักษณะวิธีการต่างๆที่ผู้เลี้ยงเด็กใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมถึงการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงเด็ก ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็กตลอดจน สื่อ กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์

สุธรรม นันทมงคลชัย (2547) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทุกด้านตามวัย ทั้งทางร่างกาย ทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังค่านิยม จริยธรรมและพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ลักษณะวิธีการต่างๆที่ผู้เลี้ยงเด็กใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมถึงการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงเด็ก ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็กตลอดจน สื่อ กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์

รวมถึงกระบวนการพัฒนาในด้านทัศนคติ ความเชื่อค่านิยมของบุคคลในสังคม การปฏิบัติตนของบุคคลในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งในการอบรมเลี้ยงดูไม่ได้จำกัดในช่วงวัยเด็กเท่านั้นแต่เป็นการเรียนรู้ที่บุคคลจะต้องประสบไปตลอดชีวิต การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลต่อเด็กในเรื่องของพฤติกรรมและบุคลิกภาพการแสดงออกรวมถึงศักยภาพที่มีในอนาคต

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อกระบวนการคิดของเด็ก เพราะครอบครัวถือเป็นหน่วยสังคมแห่งแรกของเด็กที่เด็กได้มีโอกาสใกล้ชิดและเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวจึงมีความสำคัญ การที่เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความอบอุ่นและได้รับการเข้าอกเข้าใจจากพ่อแม่ย่อมทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคมที่เกื้อกูลกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ในทางตรงกันข้ามในสภาพแวดล้อมของเด็กที่ขาดความอบอุ่น หรือขาดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ย่อมมีผลให้เด็กขาดความเชื่อมั่นและสับสนต่อการพัฒนาไปสู่วัยต่อไป อีกทั้งมีผลต่อกระบวนการคิดและแก้ปัญหาด้วย

Herlock (1984) กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่าเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในครอบครัว ซึ่งพ่อแม่จะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นต้นกำเนิดในการอบรมสั่งสอนเด็กให้มีพฤติกรรมที่ยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองจากการเสริมแรงของครอบครัว

เพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2536) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจัดเป็นวิธีการในการกล่อมเกลากบุคคล ซึ่งมีการให้รางวัลและการลงโทษเป็นเนื้อหาอันสำคัญเพราะฉะนั้นในการกล่อมเกลากให้บุคคลมีลักษณะตามที่สังคมต้องการนั้น ผู้ที่เป็นบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดามารดาจะใช้รูปแบบของการให้รางวัลและการลงโทษที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดลักษณะตามที่ต้องการนั้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูถือได้ว่าเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดต่อบุคคลเพราะด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูนี้ทำให้เกิดการก่อตั้งคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานในตัวบุคคล และนำไปสู่บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่ถาวรในตัวบุคคล และ เชื่อว่าบุคคลจะมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยอย่างไรนั้นเป็นผลมาจากรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่เขาได้รับมาจากช่วงต้นของชีวิตของเขา

ดวงมกล เวชบรรยงรัตน์ (2530) กล่าวว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็นสภาพแวดล้อมของครอบครัวอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะการอบรมเลี้ยงดูจะเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและการยอมรับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นๆ จากเด็ก ความเหมาะสมของวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่จะนำมาใช้กับเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตาม

สภาพและความพร้อมทางกายและจิตใจของเด็ก บางครั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองอาจต้องปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดูหลายๆวิธีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วย

รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

นักจิตวิทยามีความเชื่อว่า เด็กมีความแตกต่างกันเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในวัยเด็กและการอบรมเลี้ยงดูนี้จะเป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กเป็นลักษณะนิสัยไปตลอดชีวิตซึ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูนี้ ได้มีการศึกษาและจัดแบ่งไว้หลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528 อ้างใน สุธรรม นันทมงคลชัย, 2547) ได้แบ่งไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักใคร่ต่อบุตรอย่างซื่อสัตย์และยอมให้บุตรของคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนเข้าใจความรู้สึกของบุตรเป็นอย่างดี

2. แบบควบคุม หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เลี้ยงโดยการบังคับเด็กมากและลงโทษบุตรของคนเมื่อบุตรแสดงพฤติกรรมไม่เป็นที่ต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย-จิต หมายถึง การแสดงความไม่พอใจ การทำให้เด็กเจ็บตัว เช่น ตี หยิก การลงโทษ หรือเงิน เป็นต้น การใช้อำนาจทางกายของตนข่มเด็ก มีการใช้วาจาในการว่ากล่าวตักเตือน ไม่สนใจเด็ก ผู้ลงโทษจะทำเพิกเฉยกับเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หมายถึง ผู้เลี้ยงดูให้การอธิบายเหตุผลในการกระทำกับเด็กและผลของการกระทำต่างๆ นอกจากนี้บิดามารดาจะให้รางวัลและการลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำการกิจกรรมเก่าๆในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่นๆ

คุชฎี โยเหลา (2535) ได้จัดรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดายอมรับ ชื่นชม ให้ความสนับสนุน ใกล้ชิดและให้ความสนใจเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาให้คำอธิบายประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆและมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกันข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่พ่อแม่ลงโทษด้วยการเมียน ทบ ตี ให้เจ็บกายหรือลงโทษทางจิตด้วยการดุด่า แสดงอาการไม่พอใจ ทำเป็นเมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ คิดสิทธิบางอย่าง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดามารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติและคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือคำแนะนำจากผู้ปกครอง มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กมีความรู้สึกว่า ตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดหรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อพ่อแม่ในลักษณะที่เป็นผู้นำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ยกย่องคุ้มครองและทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในลักษณะที่เป็นการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากบุตร เช่น ในด้านความสำเร็จ มีความรู้สึกไม่พอใจเมื่อบุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของพ่อแม่

Berk (1991) ได้กล่าวถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Authoritative parenting)
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian parenting)
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Permissive parenting)
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยทอดทิ้ง (Uninvolved parenting)

Faw and Belkin (1989) ได้กล่าวถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ไว้ 4 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(Democratic pattern of parenting) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความอบอุ่นและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ส่งผลให้เด็กมีความคล่องแคล่ว เป็นอิสระและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความอบอุ่นแต่ควบคุมอย่างเข้มงวด (Warmth but restrictive pattern of parenting) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก แต่ควบคุมสูง ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ต่ำ และช่วยตนเองได้น้อย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธและควบคุม (Rejecting and Controlling pattern of parenting) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความอบอุ่นน้อยแต่ควบคุมสูง ส่งผลให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ลงโทษตนเอง หนีห่างจากสังคมและจิตใจไม่มั่นคง

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธและปล่อยตามใจ (Rejecting and Autonomous pattern of parenting) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่นน้อยและไม่ใส่ใจที่จะควบคุมหรืออบรมแนะนำเด็ก ส่งผลให้เด็กมีการควบคุมตนได้น้อยและเป็นคนก้าวร้าว

Baumrind (1991 cited in Jaffe, 1998) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ(Authoritarian parents) คือ บิดามารดาควบคุมลูก โดยกำหนดกฎที่เข้มงวดและไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกายและไม่มีคำอธิบายใดๆ บิดามารดาให้ความรัก การอบรมและการชมเชยกับเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนสูง ฟังตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตนเองคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักไม่พอใจและกังวลในสิ่งที่ตนเองทำไปแล้ว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Permissive parents) คือ บิดามารดาดูแลลูก แต่ไม่รู้ว่าควรทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูกไม่บังคับควบคุมและไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ พ่อแม่มักอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าพ่อแม่แบบเผด็จการแต่เมื่อลูกขัดขึ้นก็มักจะตามใจ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเช่นนี้มักเป็นคนที่ฟังตนเองได้น้อย มีลักษณะไม่มั่นคงและควบคุมตนเองได้น้อย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ยอมรับบุตร (Rejecting-neglecting parents) คือ บิดามารดาแสดงการการไม่ยอมรับบุตร ไม่ยอมรับความต้องการ ไม่สนใจพัฒนาการทางร่างกายและทางสังคม ไม่สนใจสวัสดิการของบุตรให้ความรักความอบอุ่นน้อย เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเช่นนี้จะมีลักษณะก้าวร้าว และควบคุมตนเองได้น้อย

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล (Authoritative parents) คือ บิดามารดาอบรมให้ความรักแก่บุตร กำหนดมาตรฐานให้บุตรทำตามโดยจะพิจารณาความต้องการของบุตรความต้องการของพ่อแม่และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆกัน พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อเด็กทำดีก็จะให้คำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม .

เพ็ญแข ประจักษ์ปัญญานิก (2536) ได้แบ่งรูปแบบในการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาให้ความรักใคร่บุตรได้แก่ ให้ความเอาใจใส่ แสดงให้เห็นว่าตนมีความรักใคร่เอาใจใส่บุตร ให้ความสนิทสนม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาให้ความรักเอาใจใส่ และใช้วิธีอธิบายสิ่งต่างๆเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามและมีกลองโทษเด็กโดยทางจิตมากกว่าทางกายเพื่อให้เกิดความละอายไม่ทำผิดอีก ใช้การบังคับมากกว่าการคาดโทษและมีการให้รางวัลอย่างสมเหตุสมผล

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2548) ได้จัดประเภทของแบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูขึ้นใหม่และผู้วิจัยได้นำไปใช้ในงานวิจัยไว้ 2 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูให้ความสนิทสนม รักใคร่ชื่นชม สนใจดูแลทุกข์สุขและช่วยแก้ปัญหาให้แก่ลูก มีความรักความเข้าใจ ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญแก่เด็ก
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หมายถึง การอธิบายให้เด็กฟังถึงผลของพฤติกรรมของเด็กว่าจะกระทบกระเทือนต่อเด็กและผู้อื่นหรือทำให้เกิดผลดีหรือความเสียหายอย่างไรบ้าง การให้เหตุผลนี้เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคมต่างๆเพื่อให้เด็กใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อไป การเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลยังเป็นการตีแผ่ความคิด ความเชื่อและลักษณะต่างๆของผู้อบรมเลี้ยงดูทำให้เด็กเลียนแบบ ได้ง่ายและช่วยลดความเป็นปฏิกิริยาของเด็กกับผู้เลี้ยงดูด้วย

สรุปได้ว่า การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้นสามารถแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูได้หลายลักษณะและก่อให้เกิดผลต่างๆต่อเด็ก ซึ่งจะเห็นว่าเมื่อผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันแล้วนั้นย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ในด้านต่างๆแตกต่างกันซึ่งนอกจากเด็กจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันแล้วในด้านความคิด ค่านิยม ความเชื่อต่างๆย่อมแตกต่างกันด้วย ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยต่างๆพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นเชิงบวกมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูอื่นๆ (เพ็ญแข ประจักษ์ปัญญานิก, 2536) ฉะนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบ

ใช้เหตุผลในการศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นรวมถึงแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ
ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2548) มาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมทางเพศ

ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจากแนวคิดของ Bandura (1989 อ้างใน งามตา
วนินทานนท์, 2536) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูว่าเป็นการปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เด็ก
สามารถเรียนรู้เหตุการณ์ทางสังคมได้มากมายโดยอาศัยการสังเกตและการเลียนแบบจากผู้อื่น โดยที่
การเสริมแรงไม่ใช่สิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เสมอไป การเฝ้าดูบุคคลอื่นกระทำและเลียนแบบ
จากตัวแบบถือเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างกว้างขวาง เช่น การเรียนรู้
วิธีการทำลายสิ่งของจากการเลียนแบบบุคคลอื่นในชีวิตจริงหรือจากโทรทัศน์ เป็นต้น อนึ่ง แบบดู
ร่ายยังให้ข้อเสนอแนะว่า การเรียนรู้จากแรงเสริมและตัวแบบนั้นเด็กไม่ได้เรียนรู้เพียงพฤติกรรมที่
สังเกตเห็นได้ภายนอกเท่านั้นแต่ยังเรียนรู้เกี่ยวกับความคิด ความคาดหวัง และรับเอามาตรฐานทาง
สังคมเข้ามาไว้เป็นส่วนหนึ่งในตัวด้วย เด็กจะเรียนรู้มาตรฐานการกระทำของตนและความคาดหวัง
เกี่ยวกับสิ่งที่เขาสามารถทำได้หรือไม่ได้ จากการได้รับแรงเสริมและจากตัวแบบ และเมื่อเด็กรับเอา
มาตรฐานความคาดหวังและความเชื่อต่างๆ เข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเขาแล้ว สิ่งเหล่านั้นจะมี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ความเชื่อและความคาดหวังจากสังคมที่เขา
เรียนรู้จะรวมตัวกันเป็นแกนของบุคลิกภาพซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของการกระทำ จากทฤษฎีนี้
สามารถอธิบายถึงการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ว่า การมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเป็นผล
มาจากการการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องเพศจากครอบครัว โดยเด็กมีการเรียนรู้ถึงมาตรฐาน ความคิด
ความเชื่อ ความคาดหวังในเรื่องเพศจากการสังเกตและการเลียนแบบ โดยสิ่งเหล่านี้จะค่อยๆ ซึมซับ
เป็นบุคลิกภาพของเด็กซึ่งจะมีผลในการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่า
วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศอย่างไรเป็นผลมาจากการสังเกตและการเลียนแบบจากครอบครัวด้วย

แนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์เรื่องบุคลิกภาพของ จุง (Jung)

แนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์เรื่องบุคลิกภาพของ จุง (Jung) กล่าวว่า มนุษย์นั้นเป็นผลรวม
ของอนาคตกาลกับอดีตกาล พฤติกรรมมนุษย์ได้รับเงื่อนไขมาจากความแตกต่างที่เกิดจากอดีตกาล
และจุดมุ่งหมายของความปรารถนาในอนาคต ซึ่งอดีตเป็นเรื่องของความจริงที่แสดงออกอย่าง
แท้จริงและอนาคตนั้นเป็นเสมือนเครื่องมือชี้้นำให้บุคคลเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ มนุษย์เกิดมาด้วยความ
ความโน้มเอียงที่จะรับมรดกจากบรรพบุรุษซึ่งเป็นเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของตน ความโน้มเอียงเหล่านี้จะ
ชี้้นำพฤติกรรมและกำหนดสิ่งที่กลายมาเป็นจิตสำนึกและการสนองต่อประสบการณ์พร้อมทั้งโลก
ส่วนตัวของบุคคลนั้น

แนวคิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่าครอบครัว บิดามารดาเป็นตัวแทนและมามีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาของบุตร บุตรจะเลียนแบบพ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดในการก่อรูปพฤติกรรมในอนาคต (ปราโมทย์ เชาวศิลป์, 2526) เช่นเดียวกับซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของท่านปัญญา นันทิกุ (อ้างใน งามตา วนิทานนท์, 2536) ว่า ครูคนแรกของบุตรคือพ่อแม่ พ่อแม่จึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการแนะนำสั่งสอนลูก ฉะนั้นการกระทำทุกอย่างของพ่อแม่จึงเป็นภาพประทับใจของลูก สิ่งเหล่านี้ก่อตัวเป็นบุคลิกภาพของเด็ก เด็กจะเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ทศนคติต่างๆจากพ่อแม่ จากทฤษฎีรอยประทับหรือแบบพิมพ์ทางสังคมของ Simon and Gangnon (1969 อ้างใน นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคณะ, 2540) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศจะเป็นประสบการณ์หรือรอยประทับความรู้สึกเด็กเมื่อเด็กได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องทางเพศอย่างชัดเจนจากพ่อแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูสอดคล้องกับวันทนี วาติกะสิน (2526) ที่กล่าวว่า การศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศของบุคคลสิ่งสำคัญอยู่ที่การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งสังเกตจากวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูลูกและที่สำคัญปัจจุบันเรื่องเพศเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากที่จะต้องช่วยเหลือให้วัยรุ่นมีความเข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตรวมถึงคุณค่าทางศีลธรรมในสังคมและบิดามารดาเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นและเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การเรียนรู้เรื่องเพศและบทบาททางเพศที่เหมาะสม (King, 1996) และยังเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ศีลธรรมแบบแผนการดำเนินชีวิตตั้งแต่วัยเด็กและเด็กวัยรุ่นเองก็มีความต้องการที่จะพูดคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่มากกว่าที่จะพูดคุยกับเพื่อน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2548) และจากการศึกษาของ Diior et al. (1999) พบว่า การพูดคุยเรื่องเพศควรมีขึ้นตั้งแต่เด็กและพ่อแม่เป็นแหล่งข้อมูลทางเพศที่สำคัญของเด็กซึ่งจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเช่นเดียวกับ Taris and Semin (1998) กล่าวว่า การพูดคุยกับแม่เรื่องเพศสัมพันธ์จะช่วยให้ลูกมีกิจกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมในวัยรุ่น อันควร สอดคล้องกับ Miller (2002) ที่กล่าวว่า พ่อแม่และครอบครัวมีอิทธิพลต่อการศึกษาเรื่องเพศของวัยรุ่นทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวมีสภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีความเหมาะสมที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับเพศ โดยการศึกษาจากคำสอน คำแนะนำรวมถึงการปรึกษาปัญหาทางเพศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร Ramirez et al. (1998); Jacobson and Crocket (2000); Longmore et al. (2001) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นที่พ่อแม่ให้การดูแล จะส่งผลให้มีเรื่องเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมตามวัย และยังลดความเสี่ยงในเรื่องการมีกิจกรรมทางเพศด้วย

สรุปได้ว่า การให้ความสำคัญกับบิดามารดาในการสั่งสอนเรื่องเพศนั้นก็เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กไปรับข้อมูลที่ผิดๆจากแหล่งอื่นที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เป็นปัญหาตามมา (King, 1999) และหากบิดามารดาเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องเพศกับเด็กตั้งแต่เด็กจะช่วยปลูกฝังให้เกิด

จิตสำนึกในความรับผิดชอบและนิสัยที่ติงามในอนาคต ทั้งนี้จากเหตุผลข้างต้นได้กล่าวถึงวิธีการเลี้ยงดูที่ถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่สุดต่อบุคคลเพราะวิธีการเลี้ยงดูรวมถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนี้จะก่อให้เกิดการมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานในตัวบุคคลและนำไปสู่การมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่ถาวรในตัวบุคคลตลอดไป (เพ็ญแข ประจณปัจจนิก, 2536) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528); Baumrind (1967); คณะกรรมการการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก (2535) สามารถสรุปรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ 2 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนซึ่งเป็นการเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอ และแบบใช้เหตุผลซึ่งหมายถึงการที่พ่อแม่ได้อธิบายถึงเหตุผลให้แก่ลูกในการส่งเสริมหรือยับยั้งการกระทำของลูกโดยการให้รางวัลและลงโทษ (อรพิน ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2532; Dwairy and Menshar, 2005)

จะเห็นว่าพฤติกรรมทางเพศของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศและการอบรมเลี้ยงดูจะทำนายพฤติกรรมทางเพศได้โดยพิจารณาพร้อมกับตัวแปรอื่นๆด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมทางเพศ มีดังนี้

Mudre et al.(1986 อ้างใน ชาติ แจ่มนุษ, 2538) พบว่าลูกสาวที่พ่อแม่เป็นคนหัวเก่าจะมีโอกาสป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติการณ์ทางเพศของลูกสาววัยรุ่นได้มากกว่า

Hovell et al.(1994) ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัว ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่าทัศนคติของแม่ต่อการคบเพื่อนต่างเพศ การมีพฤติกรรมทางเพศและการหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมทางเพศ มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์และกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่น

Junior (1972 อ้างใน ชาติ แจ่มนุษ, 2538) พบว่าถ้าพ่อแม่ให้การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศแก่บุตรน้อย บุตรจะมีค่านิยมและการปล่อยตัวทางเพศมากในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่ให้การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศแก่บุตรมากบุตรก็จะมีพฤติกรรมการปล่อยตัวทางเพศน้อย

Taris and Semin (1998) ศึกษาเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดามีผลต่อประสิทธิภาพในเรื่องเพศและประสบการณ์ทางเพศของวัยรุ่น พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลที่สำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

Longmore, Manning, and Giordano (2001) ศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยรุ่น การคบเพื่อนต่างเพศและการเริ่มมีเรื่องเพศสัมพันธ์ พบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบติดตาม ควบคุม บังคับ จะมีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยรุ่นนอกจากนี้โครงสร้างของครอบครัวก็มีผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศของเด็กก่อนวัยรุ่นด้วย

Maria et al. (2005) ศึกษาเรื่อง หน้าที่ของครอบครัวและการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น โดยศึกษาวัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียน จำนวน 425 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบคอยดูแลควบคุมติดตามลูก การสนับสนุน และโครงสร้างของครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น รวมถึงสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ด้วย

แสงอัมพา บำรุงธรรม (2543) และ Miller (2002) พบว่าการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกับเด็ก จะส่งผลทางลบต่อการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

3. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมทางเพศ

การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน

ในการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมมีลักษณะที่เป็นเครือข่ายที่ต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆแก่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องออกจากครอบครัวมาอยู่ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้นจึงทำให้ความคิดและการกระทำมีการพัฒนาที่เป็นไปตามการสนับสนุนของกลุ่ม ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนนี้ก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งทางจิตวิทยาสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการปฏิบัติตัวทางเพศของบุคคล ซึ่งมีผู้ศึกษาและให้ความหมายความสำคัญไว้ ดังนี้

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

Cobb (1976) ให้ความหมายว่าการที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้เชื่อว่ามีคนรักและสนใจเห็นคุณค่าและรู้สึกว่าคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมรวมถึงมีความผูกพันซึ่งกันและกัน

Thoits (1986) ให้ความหมายว่าเป็นการที่บุคคลในเครือข่ายสังคมได้รับความช่วยเหลือด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของหรือข้อมูลข่าวสารเพื่อให้บุคคลสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความเครียดได้อย่างรวดเร็ว

Pender (1996) ให้ความหมายว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลรู้สึกถึงความจำเป็นของการได้รับการยอมรับ ความรัก การยกย่องรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นที่ต้องการของคนในสังคมซึ่งบุคคลในสังคมเป็นผู้ที่สนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์สิ่งของ คำแนะนำและข่าวสารอันจะทำให้บุคคลสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สมจิต หนูเจริญกุล (2534) ให้ความหมายว่าเป็นการได้รับความช่วยเหลือ ประคับประคองด้านจิตใจ การแนะนำหรือการให้ความรู้ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมจากบุคคลในเครือข่ายสังคมในด้านต่างๆ

สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมหมายถึงการที่บุคคลรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือในด้านการยอมรับการเห็นคุณค่า อารมณ์สิ่งของ ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำต่างๆจากคนในสังคมทำให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อสิ่งต่างๆได้อย่างเหมาะสม

ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม

ชนิดของการสนับสนุนทางสังคมนั้นมีผู้แบ่งไว้หลายมิติด้วยกัน ดังนี้

Pender (1996) ได้แบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมไว้ 3 ชนิด ดังนี้

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นการให้การช่วยเหลือสนับสนุนการมีส่วนร่วม
2. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) เป็นการช่วยเหลือบุคคลให้เกิดความเข้าใจ ควรทำอย่างไร ถึงจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ตนเอง
3. การช่วยเหลือด้านทรัพยากร (Instrumental Support) เป็นการช่วยเหลือในเรื่องการทำงาน
4. การยอมรับ (Affirmation) เป็นการช่วยให้บุคคลแต่ละคนเข้าใจภาวะและศักยภาพที่เป็นจริงของตนเอง

House (1981) กล่าวถึงชนิดการสนับสนุนทางสังคมไว้ 4 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นการแสดงออกถึงการยกย่องเห็นคุณค่า ความรัก ความไว้วางใจ ความห่วงใยและการรับฟังความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ
2. การสนับสนุนด้านการประเมินเปรียบเทียบ (Appraisal Support) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวเองหรือข้อมูลที่น่าไปใช้ประเมินตนเองในการรับรอง การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเปรียบเทียบพฤติกรรมกับสังคม
3. การสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร (Information Support) ได้แก่ การให้คำแนะนำให้ข้อชี้แนะ ชี้แนวทางและการให้ข้อมูลที่สมารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้
4. การสนับสนุนด้านสิ่งของและบริการ (Instrumental Support) เป็นการช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น การให้เงิน การให้แรงงาน การให้เวลาการช่วยปรับปรุงสิ่งแวดล้อมรวมถึงการช่วยเหลือด้านสิ่งของและการให้บริการด้วย

Cobb (1976) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมไว้ 3 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotion support)การให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ ซึ่งจะได้จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและความผูกพันที่ลึกซึ้งต่อกัน
2. การได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า (Esteem support)เป็นข้อมูลที่ย้ำให้บุคคลรู้ว่าตนเป็นคนมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

3. การได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Socially support or network) เป็นข้อมูลที่ให้บุคคลรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

Thoits (1986) ได้แบ่งชนิดการสนับสนุนไว้ 3 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนด้านเครื่องมือ (Instrumental aid) หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ เงินทองที่จะทำให้บุคคลที่ได้รับนั้นสามารถดำรงบทบาทหรือหน้าที่รับผิดชอบได้ตามปกติ

2. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information aid) หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำและการป้องกัน

3. การสนับสนุนด้านอารมณ์และสังคม (Social emotional aid) หมายถึง การได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ การได้รับการยอมรับ เห็นคุณค่าและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สมจิต หนูเจริญกุล (2534) ได้จำแนกชนิดของการสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลและคำแนะนำในการแก้ปัญหา
2. การได้รับแรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์ซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนยังมีคุณค่าและยังเป็นที่รักของบุคคลที่ใกล้ชิด มีคนที่รู้สึกไว้วางใจได้ในยามทุกข์
3. การได้รับความช่วยเหลือในเรื่องวัตถุและบริการ

โดยสรุป จากการศึกษาชนิดของการสนับสนุนทางสังคม พบว่ามีการแบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมและผลของการสนับสนุนทางสังคมไว้มากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำชนิดการสนับสนุนทางสังคมจากการแบ่งของ เพนเดอร์และเฮาส์ มาใช้ในการวิจัยตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนครั้งนี้ ซึ่งแบ่งไว้เป็น 4 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนด้านอารมณ์การยอมรับและการเห็นคุณค่า 2) การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนด้านข้อมูลข่าวสาร 3) การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนด้านสิ่งของและบริการ 4) การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนด้านการประเมินและเปรียบเทียบ ให้ข้อมูลย้อนกลับพฤติกรรมของกันและกัน

นอกจากชนิดการสนับสนุนทางสังคมแล้ว Pender (1996) ยังได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคมไว้ 5 แหล่ง คือ

1. กลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ (Natural support system) ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมระดับปฐมภูมิ
2. กลุ่มเพื่อน (Peer support system) ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากบุคคลที่มีประสบการณ์
3. กลุ่มองค์กรทางศาสนา (Organized religion support system) ได้แก่ พระ ผู้นำศาสนาหรือบุคคลอื่นในองค์กรศาสนาโดยยึดหลักคำสอนของศาสนาเป็นเป้าหมายในการสนับสนุน

4. กลุ่มองค์กรที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ (Organized support system of care giving or helping professional) ซึ่งเป็นกลุ่มทางด้านวิชาชีพต่างๆที่ดูแลให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในสาขาวิชาชีพนั้นๆ

5. กลุ่มองค์กรที่ไม่ใช่วิชาชีพทางด้านสุขภาพ (Organized support groups not directed by health professional) ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ

โดยสรุปแหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคมพบว่าเพื่อนเป็นแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่นรองจากครอบครัว เพราะเด็กในวัยนี้เริ่มที่จะออกจากสังคมครอบครัวมาอยู่ในสังคม โรงเรียนซึ่งสังคมโรงเรียนนี้ประกอบไปด้วยเพื่อนเป็นสมาชิกหลักของสังคมนอกจากเพื่อนเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อนการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆถึงเพื่อนยังเป็นสนับสนุนทางสังคมในเรื่องเพศสำหรับวัยรุ่นด้วย

หลักการของการสนับสนุนทางสังคม

บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2535) ได้เสนอหลักการที่สำคัญของการสนับสนุนทางสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่าง “ผู้ให้” และ “ผู้รับ” การสนับสนุน

2. ลักษณะของการติดต่อสื่อสารนั้น ต้องประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่ามีคามสนใจ เอาใจใส่ และมีความรักความหวังดีต่อคนอย่างจริงใจ

2.2 ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีประโยชน์แก่สังคม

2.3 ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับรู้สึกว่าคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม

3. ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนทางสังคมอาจอยู่ในรูปของ ข้อมูล ข่าวสาร วัสดุ สิ่งของ คำพูดหรือด้านจิตใจ

4. จะต้องให้ผู้รับบรรลุถึงจุดหมายที่เขาต้องการ

สรุปได้ว่า หลักของการสนับสนุนทางสังคมต้องมีผู้ให้การสนับสนุนและผู้รับการสนับสนุน สิ่งที่ได้รับการสนับสนุนนั้นต้องทำให้ผู้รับรู้สึกถึงความรัก เอาใจใส่ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมซึ่งการสนับสนุนนี้เป็นการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆละช่วยให้ผู้รับการสนับสนุนได้บรรลุจุดหมายที่ต้องการด้วย

แนวคิดและทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมทางเพศ

Jaffe (1998) ได้เสนอกลไกในการเกิดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนี้

1. เกิดโดยการเรียนรู้จากการสังเกต วัยรุ่นจะสังเกตพฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ของเพื่อนแล้วมักเลียนแบบพฤติกรรมนั้น เช่น การใช้ภาษา การแต่งกาย การตัดผม เป็นต้น
2. เกิดโดยการได้รับแรงเสริม วัยรุ่นจะแสดงพฤติกรรมทั้งพฤติกรรมที่เป็นไปตามแบบแผนของสังคมและพฤติกรรมด้านสังคม โดยพฤติกรรมเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับปฏิบัติที่เพื่อนแสดงออก เช่น การยอมรับ การให้กำลังใจ การติเตือน การลอกเลียนแบบและขู่เชิญให้กระทำพฤติกรรมนั้น
3. เกิดโดยการลงโทษทางลบ เมื่อวัยรุ่นไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มหรือการมีพฤติกรรมที่กลุ่มไม่ยอมรับ กลุ่มจะมีวิธีการโดยการปฏิเสธและกีดกันไม่ให้เข้ากลุ่มซึ่งอาจทำให้วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวลและรู้สึกว่าคุณค่าในสายตาของเพื่อน
4. เกิดโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม วัยรุ่นมักจะมี ความผูกพันกับกลุ่มและใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับกิจกรรมของกลุ่ม การมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มทำให้วัยรุ่นได้ฝึกทักษะด้านสังคมไปด้วย
5. เกิดโดยการเปรียบเทียบทางสังคม เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำพฤติกรรมของเพื่อนประกอบการตัดสินใจของตน วัยรุ่นที่มีความผูกพันกับเพื่อนมากมักมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมตามเพื่อนโดยคำนึงถึงผลเสียที่อาจเกิดตามมา
6. เกิดจากการถ่ายทอดทักษะ การให้คุณค่าและพฤติกรรม ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำต่างๆ ซึ่งวัยรุ่นมักให้ความสำคัญกับเพื่อนและคิดว่าเพื่อนเป็นที่เข้าใจตนมากที่สุด

สรุปว่า การกระทำของวัยรุ่นที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีส่วนสำคัญที่มาจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลไกการเกิดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีผลกับพฤติกรรมวัยรุ่นเกือบทุกๆ ด้านทั้ง ความคิดและพฤติกรรม ซึ่งหากวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมสมควรกลไกการเกิดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนก็จะส่งผลในด้านที่ดีต่อวัยรุ่นตรงกันข้ามหากวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม ขัดต่อสังคม กลไกการเกิดอิทธิพลของกลุ่มก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในกลุ่มให้เป็นเช่นเดียวกันด้วย ซึ่งกลไกอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนี้สามารถอธิบายถึงการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนถึงการมีพฤติกรรมทางเพศได้เช่นเดียวกันว่า หากวัยรุ่นมีกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม กลไกอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนก็จะเป็นสิ่งสนับสนุน ควบคุมและเป็นตัวแบบในการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่นซึ่งหากวัยรุ่นไม่ปฏิบัติตามก็จะไม่ได้รับการยอมรับซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นต้องการมากในการอยู่ร่วมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้อง

กับ มานพ คณะโด (2541) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่ากลุ่มเพื่อนจะพยายามใช้ความกดดันทางสังคมเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามปทัสฐานของกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเปรียบเทียบทางสังคมและการคล้อยตามกลุ่มสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ใจกระจ่าง (2542) ที่พบว่า การสนับสนุนของเพื่อนให้มีพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายเขาโดยทั้งนี้กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน มีความคิด เห็นค่านิยม ความเชื่อ รสนิยมแบบเดียวกัน (Santrock, 1998) จากการศึกษาของ แสงอัมภา บำรุงธรรม (2543) พบว่าความคิด ความเชื่อและค่านิยมของกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญกับการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะพยายามปฏิบัติตามเพื่อนให้เป็นที่น่ายกย่องและเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนในเรื่องต่างๆรวมถึงเรื่องเพศและการศึกษาของสมควร ใจกระจ่าง (2542) ที่พบว่า วัยรุ่นมีการคล้อยตามการสนับสนุนของเพื่อนในการมีพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นพัฒนาการของ Maslow (1970) ในด้านการต้องได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่นโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและคล้อยตามความคิดที่กลุ่มสนับสนุนและเห็นว่าดี เหมาะสม กลุ่มเพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นทั้งการเป็นแบบอย่าง การเสริมแรงทั้งความคิดและการกระทำ (Shaffer, 1993) วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมในการเลียนแบบกลุ่มเพื่อนเพื่อตอบสนองให้กลุ่มเห็นคุณค่าและความสำคัญของตน (อมรรัตน์ หาญจริง, 2546) ซึ่งกลไกอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน นั้นมีทั้งสร้างสรรค์และทำลายในเวลาเดียวกันหากมีพฤติกรรมที่ขัดกับการสนับสนุนของกลุ่ม (Jaffe, 1998) นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังเป็นตัวแทนสถาบันทางสังคมหนึ่งที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดแนวความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และวิถีชีวิตให้แก่กันสอดคล้องกับ Pender (1996) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (Peer Support System) เป็นการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับจากบุคคลที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญในการค้นคว้าและสามารถชักนำให้บรรลุความสำเร็จและสามารถปรับตัวได้อย่างดีในสถานการณ์ที่เลวร้ายและจากแนวคิดกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) นั้นเชื่อว่าบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มและบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องสังสรรค์ด้วยโดยสามารถอธิบายได้ว่าการที่บุคคลมีแนวความคิดความเชื่ออย่างไรจะทราบได้จากแนวความคิดความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงที่บุคคลนั้นยึดถือซึ่งหากกลุ่มอ้างอิงเห็นว่าการมีพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมจะทำให้วัยรุ่นมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่กลุ่มต้องการ จากคำกล่าวของ อุมารณ์ ภัทราวณิช (2541) กล่าวว่า กลุ่มยังมีความสำคัญต่อชีวิตจิตใจและอนาคตของเด็กวัยรุ่นมากที่สุด ครอบครัวเริ่มมีอิทธิพลน้อยลง ฉะนั้นลักษณะดีชั่วของกลุ่มจึงเป็นเครื่องชี้ชะตาของเด็กในระยะวัยรุ่นและระยะผู้ใหญ่ เช่นเดียวกับครอบครัวมีความสำคัญต่อการสร้างรากฐานชีวิตของบุคคลในระยะวัยทารกและวัยเด็กตอนต้น ซึ่งจากการศึกษาของ Seiving et al. (2006) ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนต่อการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลของเพื่อนจะมีอิทธิพลในการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าครอบครัว ซึ่งทัศนคติและพฤติกรรม ในด้านพฤติกรรมทางเพศนั้น วัยรุ่น

ก็ได้รับจากเพื่อนด้วยเช่นเดียวกัน และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า กลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลอย่างมากต่อความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ถ้าเพื่อนมีการสนับสนุนให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมทางเพศ มีดังนี้

สมควร ใจกระจ่าง (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชาย โดยมีการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นมีการคล้อยตาม การสนับสนุนของเพื่อนในการมีพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศต่อวัยรุ่นชาย ในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสงอัมพา บำรุงธรรม (2543) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่ พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่รายงานว่าตนได้การสนับสนุนให้มีความเชื่อและการเป็นตัวแทนในเรื่อง การอยู่ตามลำพังสองต่อสองในที่ลับตากับเพื่อนต่างเพศ การไปที่ยวตามลำพังสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืน การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศขณะอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง การโอบกอดหรือจูบกับเพื่อนต่างเพศ การสำเร็จความใคร่ให้ตนเอง การถูกสำเร็จความใคร่จากเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนเพศตรงข้าม ว่าเป็นเรื่องธรรมดา

Tvan (1972 อ้างใน ซาติ แจ่มนุช, 2538) พบว่า บรรทัดฐานและพฤติกรรมปล่อยตัวทางเพศของกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด กลุ่มวัยรุ่นที่ปล่อยตัวทางเพศจะมีเพื่อนที่ปล่อยตัวทางเพศมากที่สุด

มานพ คณะโต (2541) พบว่า การเกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มเพื่อนที่สร้างเสริมให้เกิดพฤติกรรมและค่านิยมทางเพศขึ้น

Diior et al. (1999) พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นแหล่งข้อมูลทางเพศรองลงมาจากพ่อแม่และเป็นแหล่งที่สนับสนุนการเกิดพฤติกรรมทางเพศด้วยเช่นเดียวกับการศึกษาของ Martino et al. (2005) พบว่าบรรทัดฐานทางเพศของกลุ่มมีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

วราภรณ์ จิโนรส (2538) พบว่า ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มเพื่อน และสื่อก็มีผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศและการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาเชิงคุณภาพ

Seiving et al. (2006) ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนต่อการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่น จากวัยรุ่น 2,436 คน พบว่า อิทธิพลของเพื่อนจะมีอิทธิพลในการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าครอบครัว ซึ่งทัศนคติและพฤติกรรม ในด้านพฤติกรรมทางเพศนั้น วัยรุ่นก็ได้รับจากเพื่อนเช่นเดียวกัน

4. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อกับพฤติกรรมทางเพศ

ปัจจัยด้านการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ

จากข้างต้นที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์และสังคมซึ่งทำให้เกิดพลังทางเพศและพฤติกรรมทางเพศซึ่งก่อปัญหาต่างๆตามมาและการปรึกษาบิดามารดา เป็นเรื่องที่วัยรุ่นยังไม่กล้าพอทำให้วัยรุ่นหันไปปรึกษากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมทางเพศและนำไปสู่ การหาสื่อที่มีการนำเสนอเรื่องเพศมาเพื่อศึกษาดูด้วยตนเองและก่อให้เกิดการเลียนแบบจากสื่อต่างๆ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ โดยอิงทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อและพฤติกรรมทางเพศ

พิมพันธ์ รสสุธรรม (2548) กล่าวว่า สื่อมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม บวกและลบสื่อมีหน้าที่ในการ ให้ข้อมูลข่าวสารมีส่วนในการชี้นำสังคม และมี ส่วนให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่ยังไม่สามารถแยกแยะและเลือกรับสื่อที่ดี หรือปิดกั้นสื่อที่ไม่ดี

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540) กล่าวว่าสื่อที่เสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆมีบทบาทต่อการ ค้นหาและค้นพบตนเองของเด็ก มีบทบาทต่อความคิด ทัศนคติในเรื่องความรุนแรง ความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้เด็กยึดเอาเป็นแบบอย่าง ข่าวสารบางอย่างมีลักษณะที่ไม่เหมาะสมในการสร้างตน และการค้นหา ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างตนในแง่ลบที่ไม่เหมาะสมตามวัย

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) กล่าวว่า ข้อมูลจากสื่อมีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม รสนิยม ตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรมต่างๆในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน รวมทั้งเสริมสร้างการเรียนรู้ ความประพฤติ อุปนิสัยของเด็กและเยาวชน สื่อมวลชนเป็นหน่วยการกล่อมเกลாதองสังคม ซึ่งมีอิทธิพลในวงกว้างต่อกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคม โดยการสังเกตการกระทำของบุคคลผ่านกระบวนการสื่อสาร เด็กและเยาวชนสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆที่สื่อมวลชนนำเสนอผ่านมาเป็นข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้นี้จะขัดเกลาคือความเป็นตัวตนของเขา และผลจากการเรียนรู้นั้นจะปรากฏออกมาเป็นบุคลิกภาพ ซึ่งข้อมูลจาก

สื่อมวลชนมีบทบาทต่อการระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของมนุษย์มากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่น

คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น (2535) กล่าวว่าธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นจะไวต่อการรับรู้ข่าวสารและยังขาดการพัฒนาความสามารถในการกลั่นกรองเลือกสรรข้อมูลข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และวิทยุ โทรทัศน์ที่มีการเสนอข้อมูลข่าวสารและสารบันเทิงที่แสดงออกถึงเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่มีลักษณะกระตุ้นพฤติกรรม ทศนคติและค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลต่างๆที่ผ่านสื่อมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมของวัยรุ่นซึ่งข้อมูลที่ผ่านสื่อต่าง ๆ นั้นมีทั้งที่เสนอในทางบวกและทางลบ ทั้งนี้การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศด้วย

ทฤษฎีอิทธิพลของข้อมูลผ่านสื่อ

ปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากต่อสังคมในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ให้ความรู้ความบันเทิงและให้การชักจูงใจผู้คนในสังคมนอกจากนี้ยังมีบทบาทในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์ วีดีโอ/CD/VCD หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตที่มีใช้กันอย่างแพร่หลายและสารต่างๆที่เผยแพร่มาด้วยสื่อเหล่านี้มีอิทธิพลต่อสมาชิก 2 ประการ ซึ่งประการแรกเป็นผลกระทบต่อโลกภายใน (ความรู้และทัศนคติ) ซึ่ง Hovland (อ้างใน จริยญา นิลแพทย์, 2541) ได้ศึกษาพบว่า การเปลี่ยนไปของทัศนคติและความรู้ของบุคคลเกิดขึ้นเนื่องมาจากข้อมูลที่ผ่านมาด้วยสื่อที่บุคคลรับรู้และนำมาใคร่ครวญเพื่อการตัดสินใจในการยอมรับภายใต้สิ่งแวดล้อมของบุคคลเอง ประการที่สอง คือผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทฤษฎี Bandura พบว่านอกจากข้อมูลที่ผ่านมาสื่อจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดภายในตัวบุคคลแล้วยังมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลด้วย จากการทดลองในปี พ.ศ. 2503 กับเด็กเรื่องของการเปิดรับสื่อจะมีผลกระทบอย่างไรต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการศึกษาแบ่งเด็ก 2 กลุ่มโดยกลุ่มหนึ่งได้รับการชมภาพยนตร์ที่รุนแรงกับอีกกลุ่มได้รับชมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาไม่รุนแรงพบว่ากลุ่มที่ชมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรงจะมีพฤติกรรมที่รุนแรงและในเด็กอีกกลุ่มจะไม่มีพฤติกรรมรุนแรงเลย นอกจากนี้อิทธิพลของข้อมูลที่ผ่านมาสื่อยังมีผลเชิงบวกด้วย เช่นภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการมรณจะมีส่วนช่วยให้ผู้ชมมีภรรยามีความเพศสัมพันธ์ที่ดีเนื่องจากให้ความรู้ที่สอดแทรกเรื่องเพศศึกษาไว้

จากที่กล่าวมาพบว่าข้อมูลที่ผ่านมาสื่อมีผลต่อบุคคลทั้งด้านความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรม ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลผ่านสื่อจะมีอิทธิพลอย่างเดียวยังต้องรวมถึงตัวบุคคลผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของความแตกต่างด้านภูมิหลังจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ฉะนั้นการที่วัยรุ่นจะ

มีการรับข้อมูลทางประสาทสัมผัสยังขึ้นอยู่กับกระบวนการรับรู้ แปลความหมายและจดจำ ข้อมูลต่างๆ ตามภูมิหลังของตนเองด้วย (Klapper, 1960) ดังนั้นการวิเคราะห์ผู้รับสารจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจได้ว่าเหตุใดบุคคลจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น การที่ผู้รับข้อมูลจะรับข้อมูลโดยอมสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ความสนใจรวมและพื้นฐานเดิมของแต่ละบุคคล

จากทฤษฎีสี่ส่วนและการกระตุ้น ซึ่งสามารถนำมาศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวแปรแทรกซ้อนระหว่างข้อมูลผ่านสื่อและผู้รับสาร โดยผ่านกระบวนการในการเลือกเปิดรับข่าวสารตามความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร ซึ่ง Klapper (1960) ได้อธิบายกระบวนการเลือกสรรของบุคคลเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) ผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข้อมูลจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักเลือกตามความคิดเห็น ความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้วและจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่

2. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception or Interpretation) เมื่อบุคคลรับข้อมูลแล้วจะตีความหมายตามความเข้าใจ ความเชื่อ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาพทางอารมณ์และจิตใจ เป็นต้น นอกจากนี้ Berelson and Steiner (1964) กล่าวว่า การเลือกรับรู้เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนโดยผู้รับสารเป็นผู้เลือก จัดการและตีความเพื่อกระตุ้นเข้าไปสู่ความหมายและภาพที่มีความสัมพันธ์กัน การรับรู้สามารถมีอิทธิพลโดยปัจจัยทางจิตวิทยา รวมถึงสิ่งที่มีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว ความคาดหวังทางวัฒนธรรม แรงจูงใจ อารมณ์ ทัศนคติ ปัจจัยเหล่านี้สามารถทำให้บุคคลรับรู้แตกต่างกันออกไป กระบวนการตีความสารหรือจากการรับรู้ผ่านคนอื่นเป็นกระบวนการที่ทำให้ลดศักยภาพในการตีความร่วมกันได้

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข้อมูลเฉพาะส่วนที่ตนเองสนใจ ความต้องการและทัศนคติของตนเองในระดับสามัญสำนึกและมักลืมในสิ่งที่ตนเองไม่สนใจหรือเรื่องที่ขัดแย้ง เรื่องที่ค้านกับความคิดตนได้ง่าย โดยการแปลงสารและเก็บไว้ และมักเลือกจดจำเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนเพื่อต้องการจำเข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์เพื่อที่จะใช้ในโอกาสต่อไป

McCombs and Becker (1979) ได้กล่าวถึงความหมายของการรับข้อมูลข่าวสาร โดยจำแนกตามพฤติกรรมที่เปิดรับ ดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเพื่อให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป

2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) บุคคลจะเปิดรับสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น เปิดโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนเองสนใจและเมื่อมีสิ่งที่ตนเองสนใจก็จะให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง หรือ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์

จากทฤษฎีนี้และการกระตุ้นแสดงถึงกระบวนการในการเลือกสรรข้อมูลข่าวสารของบุคคลชี้ให้เห็นว่า การมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีความเกี่ยวข้องกับการรับข้อมูลผ่านสื่อ โดยอธิบายได้ว่า วัยรุ่นแต่ละคนมีความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกัน วัยรุ่นบางคนอาจมีความสนใจมีประสบการณ์หรือต้องการให้เหมือนเพื่อนในเรื่องเพศมากจึงทำให้มีพฤติกรรมในการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อมาก ตรงกันข้ามหากวัยรุ่นมีความต้อง ความสนใจ ทักษะคิดและประสบการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศก็จะส่งผลให้วัยรุ่นมีกระบวนการและพฤติกรรมในการรับข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อน้อยหรือมีการรับข้อมูลที่เป็นบวกมาก

นอกจากนี้ Merrill and Lowenstein (1971) ได้กล่าวถึงแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลเปิดรับข้อมูลที่ผ่านจากสื่อที่แตกต่างกัน จากสาเหตุ 4 ประการ คือ

1. ความเหงา เพราะมนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่ตามลำพังและมนุษย์ต้องการเพื่อนซึ่งข้อมูลที่สื่อนำเสนอมาก็เป็นเพื่อนแก้เหงาได้ดีเนื่องจากไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนากับผู้รับข้อมูล

2. ความอยากรู้อยากเห็นเพราะเนื่องจากสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ต้องการรับรู้ข้อมูลเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของตน

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเองเพราะมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเพื่อความรู้ ความสนุกสนานความบันเทิง

4. ลักษณะเฉพาะของข้อมูลจากสื่อมวลชนทั่วไป มนุษย์ทุกคนจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

จากทฤษฎีและคำกล่าวข้างต้นอธิบายถึงพฤติกรรมทางเพศได้ว่า เด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมีความต้องการในด้านต่าง ๆ มากมายซึ่งความต้องการที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือความต้องการในเรื่องเพศ ความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศและการมีพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งหากวัยรุ่นไม่ได้รับการพูดคุย หรือการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องเพศมาอย่างเพียงพอจากครอบครัวแล้วแหล่งข้อมูลที่จะตอบสนองเรื่องเพศของวัยรุ่นที่สำคัญและมีอิทธิพลมากในปัจจุบันก็คือสื่อซึ่งการที่วัยรุ่นมีการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อหรือไม่นั้นเนื่องมาจากกระบวนการในการเลือกสรรข้อมูลของแต่ละคนแตกต่างกัน วัยรุ่นที่มีความต้องการความสนใจ ในเรื่องเพศมากจะมีแรงผลักดันให้มีพฤติกรรมที่จะรับข้อมูลทางเพศที่ผ่านมา

กับสื่อมากเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการนั้นทางตรงกันข้ามหากวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมทางเพศน้อยหรือมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นถึงความแตกต่างของผู้รับสารซึ่งมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการรับข้อมูลจากสื่อโดยอธิบายได้ว่า บุคคลมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญาและความสนใจและความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นสารที่ผ่านสื่อมาจะมีประสิทธิภาพน้อยเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของผู้รับสาร โดยแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้กล่าวว่า บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านบุคลิกภาพและสภาพจิตวิทยาเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกันซึ่งจะทำให้บุคคลมีค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อและบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างที่ส่งผลถึงทัศนคติ ความเชื่อนี้ทำให้บุคคลมีความชื่นชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่เหมือนกันและส่งผลถึงการรับข้อมูลที่แตกต่างกันด้วย

โดยสรุปจากทฤษฎีสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมทางเพศจากการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อได้ว่า วัยรุ่นแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทัศนคติเรื่องเพศ ค่านิยมเรื่องเพศ และความเชื่อในเรื่องเพศ ทำให้มีความสนใจ จุดประสงค์และมีการะบวนการหรือแรงผลักดันให้เปิดรับข่าวสารข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างในเรื่องการรับข้อมูลทางเพศนี้ก็จะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันด้วย

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (The Uses and Gratifications Theory)

ยูล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นมาจากความต้องการซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลจะมีที่มาแตกต่างกัน พฤติกรรมการรับข้อมูลผ่านสื่อของบุคคลนั้นได้รับจากสถานการณ์ทางสังคมของบุคคล แม้ว่าการใช้ข้อมูลผ่านสื่อจะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการบางอย่าง เช่น ความต้องการข้อมูลข่าวสาร แต่เป็นการกระทำเพื่อชดเชยบางสิ่งบางอย่าง เช่นการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น การรับข้อมูลผ่านสื่อจึงถือว่าเป็นตัวแปรที่จะช่วยให้ระบบสังคมของบุคคลเข้าสู่สมดุลและทำให้บุคคลมีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมการรับข้อมูลของบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดจากปฏิกิริยาตอบโต้ต่อความต้องการของบุคคลเองที่จะรักษารูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาให้ระบบชีวิตของตนเองคงอยู่ได้อย่างปกติ สอดคล้องกับ Katz, Blumber and Gurvitch (1994) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อนี้ให้ความสำคัญกับผู้รับสารในฐานะของการเป็นผู้กระทำการเลือกใช้สื่อ (Active Selector of Media Communication) ซึ่งนับได้ว่าเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิมที่มักไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้รับ

สาร เพราะแต่เดิมนั้นผู้รับสารถูกมองว่ามีฐานะเป็นผู้ถูกระทำ ดังนั้นทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจจากสื่อ ผู้ส่งสารจึงไม่สามารถคาดเดาความสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารและประสิทธิผลของการสื่อสารได้ เพราะในท่ามกลางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองได้มีปัจจัยด้านการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารเข้ามาเป็นตัวแปรแทรกซ้อนของกระบวนการสื่อสาร ทฤษฎีนี้เน้นที่ความสำคัญของผู้รับข้อมูลในฐานะเป็นผู้ที่เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกรับเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง จากการศึกษาของ McCombs and Becker (1979) ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่ใช้สื่อเพื่อใช้ตอบสนองความต้องการ 6 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและการสังเกตการณ์รอบตัว เพื่อจะได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการคำแนะนำ ในการปฏิบัติตัวและช่วยในการตัดสินใจเพื่อดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน
3. เพื่อความตื่นตัวเพื่อสร้างความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น
4. เพื่อเสริมความคิดเห็น ช่วยเสริมความคิดเห็นเดิมให้มั่นคงยิ่งขึ้นหรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำลงไปแล้ว
5. เพื่อนำเอาไปสนทนา
6. เพื่อความบันเทิง เพื่อความเพลิดเพลินรวมทั้งผ่อนคลายอารมณ์

ดังนั้นสรุปได้ว่าพฤติกรรมกรรมการรับข้อมูลผ่านสื่อเพื่อให้เกิดผลนั้นต้องอาศัยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะเมื่อบุคคลเกิดการพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของข้อมูลที่ผ่านสื่อมานั้นก็จะเกิดการเลือกรับข้อมูลที่ผ่านสื่อและนำมาใช้ประโยชน์พื้นฐานในการแสดงพฤติกรรมหรือปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัวและสังคมรอบๆ ตัว เช่นเดียวกับการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อของวัยรุ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ เมื่อวัยรุ่นเกิดการพึงพอใจและเห็นประโยชน์ว่าข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อมีประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องเพศ วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อที่มากในทางตรงกันข้ามหากวัยรุ่นเห็นว่าข้อมูลทางเพศผ่านสื่อไม่ให้ข้อมูลทางเพศที่ไม่เหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์และไม่ตอบสนองความต้องการต่อตนเองวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมรับข้อมูลที่เป็นบวกมากขึ้นส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามมาด้วย

จากทฤษฎีจะเห็นว่าวัยรุ่นเป็นบุคคลสำคัญในการเลือกรับข้อมูลผ่านสื่อ ซึ่งหมายถึงการรับข้อมูลทางเพศ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์โดยการตอบสนองความต้องการของตน เช่น เรื่องเพศและในปัจจุบันนี้การนำเสนอเรื่องราวทางเพศผ่านสื่อมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นความ

ต้องการทางเพศได้ และจุดประสงค์ในการใช้ประโยชน์จากสื่อในเรื่องของข้อมูลทางเพศนี้ McNair and Arnold (1996 อ้างใน ชื่นสมล อุกฤษฏ์วิริยะ, 2543) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการตอบสนองความพอใจที่จะอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศ
2. เพื่อช่วยหลีกเลี่ยงจากความกังวลและเป็นการฆ่าเวลาที่น่าสนใจได้
3. เพื่อความผ่อนคลายและเตรียมพร้อมทางด้านอารมณ์ทางเพศที่จะมีอารมณ์ร่วมกัน
4. เพื่อเป็นประสบการณ์ที่ปราศจากความผิดและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เช่น การสำเร็จความใคร่ให้ตนเอง หรือมีความรู้เรื่องเพศโดยไม่ต้องจ่ายเงินเพื่อไปทดลองมีเพศสัมพันธ์จริง
5. เพื่อค้นหาต้นแบบที่จะลอกเลียนซึ่งประโยชน์ในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมด้วยตนเอง
6. เพื่อหาตนเอง เช่น ยืนยันความเป็นชายและความเป็นหญิงของตน
7. เพื่อได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องเพศศึกษา
8. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรักโรแมนติก เนื่องจากเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องมหัศจรรย์และเป็นแรงจูงใจแรกที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์กัน
9. ช่วยผ่อนคลายและลดอารมณ์โกรธ ความวิตกกังวล
10. ข้อมูลทางเพศผ่านสื่อช่วยลดอิทธิพลความรุนแรงจากสื่อต่างๆ ได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยการเลียนแบบสามารถอธิบายได้อีกว่าการเรียนรู้ในเรื่องเพศของบุคคลจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลสังเกตเห็นพฤติกรรมผู้อื่นและผลอันเนื่องมาจากพฤติกรรมนั้นๆ ของผู้อื่นที่เกิดขึ้นมาตามลำดับซึ่งพฤติกรรมนั้นเป็นที่ดึงดูดใจและบุคคลรับรู้ว่าจะตรงกับตนเองหรือเหมือนตนเองแล้วจึงทำให้เกิดการเลียนแบบหรือมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นในด้านพฤติกรรมทางเพศก็เช่นกันเมื่อบุคคลหรือวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อแล้วบุคคลได้รับการตอบสนองก็จะส่งผลให้บุคคลเกิดพฤติกรรมทางเพศตามตัวแบบจากข้อมูลที่ผ่านสื่อเหล่านั้นในทางตรงกันข้ามหากบุคคลหรือวัยรุ่นมีการเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นข้อมูลผ่านสื่อและมีการแสดงพฤติกรรมทางเพศในทางที่ถูกต้องหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ก็จะทำให้บุคคลหรือวัยรุ่นเรียนรู้ที่จะมีทักษะและพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย สอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540) กล่าวว่าสื่อที่เสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ มีบทบาทต่อการค้นหาและค้นพบตนของเด็ก มีบทบาทต่อความคิด ทักษะคติในเรื่องความรุนแรง ความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้เด็กยึดเอาเป็นแบบอย่าง ข่าวสารบางอย่างมีลักษณะที่ไม่เหมาะสมในการสร้างตนและการค้นหาตนซึ่งก่อให้เกิดการสร้างตนในแง่มุมที่ไม่เหมาะสมตามวัยเช่นเดียวกับ Ward and Friedman (2006)

กล่าวว่า การสังเกตสื่อที่มีลักษณะดึงดูดใจเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือการยอคนิยมที่ได้รับการยอมรับจากวัยรุ่นสามารถที่จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม และวัยรุ่นจะนำข้อมูลนั้นไปใช้ในอนาคต ซึ่งทำให้สรุปได้ว่าการตัดสินใจเรื่องเพศของบุคคลสามารถที่จะก่อรูปมาจากการสังเกต การจำและการทำตามตัวแบบที่เคยเห็นมา สอดคล้องกับ สุธรรม นันทมงคลชัย (2547) กล่าวว่า สื่อที่มีทั้งภาพและเสียงเป็นอีกทางหนึ่งที่เด็กจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าพ่อแม่ไม่มีเวลาให้คำชี้แนะร่วมดูสื่อพร้อมกับเด็ก สอดคล้องกับการศึกษาของ Rebecca et al. (2004) ที่ศึกษาเรื่องสื่อที่มีเนื้อหาทางเพศโดยใช้กรอบของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยการเลียนแบบ กล่าวว่า วัยรุ่นที่สังเกตเห็นตัวแบบในการพูดคุยเรื่องเพศและมีพฤติกรรมทางเพศจะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบของวัยรุ่นในการมีเรื่องเพศ และการเห็นตัวแบบในเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องยังเป็นตัวทำนายการมีพฤติกรรมทางเพศและความเสี่ยงทางเพศด้วย

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ในการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อของวัยรุ่นนั้นเป็นการเลือกรับที่ตรงกับความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ความรู้สึก และความต้องการ ซึ่งการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อนั้นยังขึ้นกับปัจจัยทั้ง 3 นี้ คือ ด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร จากองค์ประกอบเหล่านี้ทำให้บุคคลมีการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อที่แตกต่างกันเนื่องจากการเรียนรู้ของบุคคล ดังนั้นจากแนวความคิดและทฤษฎีข้อมูลเชิงประจักษ์ทำให้เราสามารถอนุมานได้ว่าการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศนั้นคือยิ่งวัยรุ่นมีการรับข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อมากก็จะมีพฤติกรรมทางเพศมากในทางกลับกันหากมีการรับข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อน้อยหรือมีการรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ผ่านสื่อมากก็จะมีพฤติกรรมทางเพศก็จะน้อยลงด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อและพฤติกรรมทางเพศ มีดังนี้

แสงอัมพา บำรุงธรรม (2543) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่ พบว่า วัยรุ่นเลียนแบบการมีพฤติกรรมทางเพศจากสื่อที่แพร่ภาพออกมาทางโทรทัศน์ วิดีโอ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างส่งผลต่อการเกิดความเชื่อในเรื่องของการอยู่ตามลำพังสองต่อสองในที่ลับตากับเพื่อนต่างเพศ การไปเที่ยวตามลำพังสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืน การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศขณะอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง การโอบกอดหรือจูบกับเพื่อนต่างเพศ การสำนึกความใคร่ให้ตนเอง การถูกสำนึกความใคร่จากเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนเพศตรงข้าม ว่าเป็นเรื่องธรรมดา

สมควร ใจกระจ่าง(2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชาวเขา พบว่า วัยรุ่นที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลผ่านสื่อที่กระตุ้นความต้องการทางเพศมี

ความสัมพันธ์ต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศต่อวัยรุ่นชายเขาในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Monica et al. (2001) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่า การชม โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เพลง และอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลต่อการได้รับรู้เรื่องเพศและการปฏิบัติตนทางเพศที่ไม่เหมาะสมและส่งผลต่อความเชื่อในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

Santa (2006) ศึกษาเรื่อง การดูโทรทัศน์ที่เสนอเรื่องเพศมีความสามารถในการทำนาย การเกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่า การดูโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาทางเพศมีส่วนทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ข้อมูลทางเพศที่ผ่านสื่อมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นด้วยเช่นกัน

Rebecca et al. (2004) ศึกษาเรื่องวัยรุ่นที่ดูโทรทัศน์มากเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องเพศจะมีผลต่อการมีเรื่องเพศ โดยศึกษาจากวัยรุ่น 1,792 คน ช่วงอายุ 12-17 ปี พบว่า ผู้ที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ อยู่กับการนำเสนอเนื้อหาทางเพศทั้งที่เป็นภาพและเสียง มีความสัมพันธ์กับการเริ่มมีพฤติกรรมทางเพศในเรื่องของการจูบและการสำเร็จความใคร่ด้วยปากของวัยรุ่น นอกจากนี้ยังกล่าวว่าเนื้อหาทางเพศที่มาจากโทรทัศน์มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์และกิจกรรมทางเพศอื่นๆ

Kelly, Jean, and Kristin (2005) ศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของสื่อที่นำเสนอข้อมูล เนื้อหาในรูปแบบต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศและความสนใจในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น โดยศึกษาวัยรุ่น 1,011 คน ช่วงอายุ 14 ปี พบว่า สื่อที่เสนอเรื่องราวหรือข้อมูลทางเพศมีอิทธิพลที่สัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศและนอกจากนี้ในการศึกษาถึงความสามารถในการพยากรณ์พบว่าวัยรุ่นที่ดูสื่อที่เสนอข้อมูลเรื่องราวทางเพศจะพยากรณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในอนาคต

5. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนกับพฤติกรรมทางเพศ

ปัจจัยด้านการควบคุมตน

การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคลด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่บุคคลนั้นต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรือไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจก็ตาม (Bandura, 1977)

การควบคุมตน หมายถึง สภาพการณ์ซึ่งบุคคลเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Kazdin and Karen, 1982)

การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน และเป็นความสามารถที่จะยับยั้งการกระทำตามอำเภอใจ (Rosenbaum, 1980 อ้างใน จรรยา สุวรรณทัต, 2533)

การควบคุมตน หมายถึง การที่บุคคลต้องเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมสองอย่างที่ขัดแย้งกัน โดยที่ผลกรรมหนึ่งเป็นผลกรรมที่ได้รับทันทีแต่มีความพอใจน้อย อีกผลกรรมหนึ่งเป็นผลกรรมที่ต้องรอคอยแต่มีความพอใจมาก ซึ่งเมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วจะนำบุคคลไปสู่ผลทางบวกและลบ (Skinner, 1964)

การควบคุมตนเป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการตอบสนองทั้งในทางบวกและลบก่อนการเกิดขึ้นของพฤติกรรมจะมีการควบคุมการตอบสนองบุคคลที่ได้รับการฝึกให้ควบคุมตนจะสามารถควบคุมสิ่งเร้าได้ด้วยตนเอง ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมหรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Kanfer and Goldstein, 1980)

การควบคุมตน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย เลือกวิธีการและดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง (ประเทือง ภูมิภัทราคม, 2540)

การควบคุมตน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลเป็นผู้ริเริ่มทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่ตนเลือกไว้ บุคคลทำพฤติกรรมตามกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ตนเลือก ในการควบคุมตน บุคคลจะต้องผูกพันตนเองไว้กับเป้าหมายและดำเนินการตามกระบวนการที่ตนวางไว้ (พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ และคณะ, 2547)

ดังนั้นสรุปได้ว่าการควบคุมตน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลเป็นผู้กระทำตามกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อไปสู่เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ตนกำหนดไว้โดยการยับยั้งตนจากสิ่งชั่วร้าย และการกระทำต่างๆที่ยับยั้งการตอบสนองจากสิ่งชั่วร้าย

ความสำคัญของการควบคุมตน

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2533) กล่าวว่า การควบคุมตนเป็นลักษณะที่แสดงถึงความมีวุฒิภาวะและมีคุณภาพ มีความเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลายประการ ซึ่งจัดได้ 2 ประการ คือ ลดหรือขจัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้น้อยลงหรือไม่ต้องการให้หมดไปและสร้างพฤติกรรมเสริมจิตลักษณะหรือบุคลิกภาพที่ดีงามซึ่งยังขาดอยู่ให้มากขึ้น โดยที่ต้องเริ่มจากตนเองในการควบคุมสิ่งภายนอก โดยการสร้างทักษะพลังจิตใจให้เข้มแข็งเพื่อต่อต้านสิ่งไม่ดีที่คอยจู่โจมให้มีพฤติกรรมที่ถูกไม่ควร

เก็จกนก เอื้อวงศ์ และคณะ (2539) กล่าวว่า ความมั่นคงทางอารมณ์และการรู้จักควบคุมตน เป็นกระบวนการที่บุคคลพึงตระหนักถึงสภาวะอารมณ์ของตนเอง ไม่อ่อนไหวไปตามสิ่งกระทบ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยคนเราจะกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นการที่เราสามารถควบคุมตนเองและตระหนักในอารมณ์ให้แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้สามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จสิ่งที่ยังหวังได้ นอกจากนี้ยังกล่าวว่า บุคคลเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความรับผิดชอบชีวิตของตน มีความต้องการความรักจากเพื่อนมนุษย์ มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ และมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เมื่อบุคคลได้รับความรักและรู้สึกตนเองมีคุณค่าแล้วจะนำไปสู่การมีสุขภาพจิตที่ดี มีพฤติกรรมที่ถูกต้องและมีศีลธรรม การกระทำเพื่อให้ตนรู้สึกมีคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นได้รับจากบุคคลอื่นหรือไม่ บุคคลต้องพยายามทำพฤติกรรมใดๆที่ทำให้ตนรู้สึกพึงพอใจ อาจเกิดการเรียนรู้ที่จะแก้ไขตนเองเมื่อทำผิดและให้รางวัลเมื่อทำถูกต้อง บุคคลจะเกิดการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ และคณะ (2547) กล่าวว่า การควบคุมตนเป็นความสามารถของบุคคลในการกำหนดสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง มีสติ ไม่ประมาท สามารถที่จะงดเว้นการกระทำบางอย่าง ขณะเดียวกันก็สามารถคิดริเริ่ม วางแผนควบคุมสถานการณ์และควบคุมตนเองในด้านต่างๆ

Roe (อ้างใน นิตยา วรรณรัตน์, 2546) กล่าวว่า การที่เราจะควบคุมตนเองได้นั้น จำเป็นที่เราต้องรู้จักตัวเราเองเสียก่อน การรู้จักตัวเองในที่นี้คือ การรู้จักพฤติกรรมของตัวเอง รู้จักสิ่งแวดล้อมและรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของตัวเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เราถูกควบคุมโดยผู้อื่น

Kanfer and Goldstein (1980) กล่าวว่า การควบคุมตนจะทำให้บุคคลกำหนดเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ในการควบคุมตน การเสริมแรงในเบื้องต้นจะทำให้บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้และทำให้บุคคลได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งบุคคลพยายามที่จะควบคุมและจัดการตนเองให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้

โดยสรุป การควบคุมตนเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งของบุคคลในการพัฒนาให้บุคคลเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะมีคุณภาพและจริยธรรม ซึ่งการควบคุมตนทำให้บุคคลสามารถที่จะกำหนดเปลี่ยนแปลงหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการควบคุมที่สร้างสรรค์และไม่เกิดผลเสียต่อตัวเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

ประเทือง ภูมิพิทักษ์ (2540) ได้แบ่งลักษณะผู้มีความสามารถในการควบคุมตน ดังนี้

1. มองและรับรู้ตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นจริง
2. คิดถึงความคิดที่อาจจะนำตนเองไปในทิศทางที่ตนเองเลือกจะกระทำ

3. กระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและปราศจากความขัดแย้งต่อบุคคลหรือสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อตนเอง

Kelly (1955 cited in Thoresen and Mahoney , 1974) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีการควบคุมตนเองว่า บุคคลที่จะควบคุมตนเองได้ต้องเข้าใจว่าองค์ประกอบใดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขาและเขาสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านั้น ได้อย่างไร เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมที่เขาต้องการ ซึ่งบุคคลต้องเป็นคนที่ช่างสังเกตเกี่ยวกับตนเองเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของตนเพื่อใช้ในการควบคุมตนเอง

จะเห็นว่าผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองนั้นต้องเป็นผู้ที่มีกระบวนการทางความคิด การสังเกตตนเองและองค์ประกอบต่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้านั้นๆ ซึ่งในการตัดสินใจที่จะมีพฤติกรรมนั้นต้องไม่ขัดแย้งต่อบุคคลอื่นๆด้วย

การควบคุมตนเองประกอบด้วย 2 ทาง คือ 1) แนวคิดทางด้านพลังความตั้งใจ โดยเน้นที่ความสามารถของบุคคลในควบคุมตนเอง 2) แนวคิดทางพฤติกรรมเชิงสัมพันธ์ ซึ่งในทางทั้งนี้ 2 เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการควบคุมตนเองของบุคคลกับปัจจัยต่างๆ

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าในการควบคุมตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับการเลือกตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดจากพฤติกรรม 2 พฤติกรรมที่ขัดแย้งกันซึ่งกระบวนการที่สำคัญนั้นเป็นไปโดยตัวบุคคลเป็นผู้กำหนดเองแต่ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าบุคคลที่มีการควบคุมตนเองจะไม่ได้รับผลจากสิ่งแวดล้อม (ประเทือง ภูมิภักทราคม, 2540) ซึ่ง Skinner (1964) นักจิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์ กล่าวว่า การควบคุมตนเองกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกซึ่งต่างก็มีผลต่อพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ซึ่งในทัศนะของ Skinner กล่าวถึงการควบคุมตนเองว่าพฤติกรรมของคนเราถูกกำหนดโดยผลกรรม พฤติกรรมทุกอย่างประกอบด้วยปัจจัยเงื่อนไขสามประการ คือ สถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่บุคคลประสบ การตอบสนองหรือปฏิกิริยาของอินทรีย์ต่อสิ่งเร้า และแรงเสริมจากผลการกระทำหรือรางวัล ทั้งสามปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์และขึ้นตรงต่อกัน ซึ่งพฤติกรรมการควบคุมตนเองก็เหมือนกับพฤติกรรมอื่นๆ สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ได้นานหากได้รับรางวัลหรือแรงเสริมที่เหมาะสม แรงเสริมเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และตามแนวคิดนี้เน้นไปที่พฤติกรรมบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการจัดกระทำกันและกันและมีอิทธิพลซึ่งกันและกันและการจัดกระทำกับตัวแปรสิ่งแวดล้อมนี้เป็นการควบคุมการตอบสนองของสถานการณ์นั้น ดังนั้น บุคคลที่จะควบคุมตนเองจะต้องทำกิจกรรมหรือพฤติกรรมบางอย่างเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิดจากสถานการณ์นั้น ซึ่งอธิบายถึงการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่าพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นประกอบด้วยเงื่อนไข 3 ประการ คือ สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศ การตอบสนองสิ่งเร้านั้นและการได้รับรางวัล และในการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัววัยรุ่นเองที่จะเป็น

ผู้ควบคุมการตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้นซึ่งเมื่อวัยรุ่นมีการตอบสนองที่เหมาะสม วัยรุ่นก็จะได้รับรางวัลเป็นแรงเสริมในการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมด้วย

ทฤษฎีการควบคุมตนเองและพฤติกรรมทางเพศ

Thoresen and Mahoney (1974) ได้กล่าวว่า การเพิ่มขึ้นหรือการลดลงของพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาตอบสนองอื่นๆเกี่ยวข้องกับการพยายามควบคุมตนเองของบุคคล การที่บุคคลควบคุมตนเองเพิ่มขึ้นจากความพยายาม หมายถึง บุคคลต้องใช้ความพยายามอย่างมากในขณะที่เริ่มกระทำพฤติกรรมเพื่อผลระยะยาวจากความพยายาม ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่ควบคุมตนเองแบบให้ความพยายามที่ลดลงในช่วงแรกผลที่บุคคลได้รับในขณะนั้นทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจแต่ผลที่เกิดขึ้นในระยะหลังเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นไม่พึงพอใจ เช่นเดียวกับการหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมทางเพศในวัยเรียนเป็นผลของความพยายามในระยะยาวของบุคคลซึ่งในทางตรงกันข้ามการไม่ควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมทางเพศในวัยเรียน วัยรุ่นอาจจะพึงพอใจในช่วงแรกของพฤติกรรมแต่ผลในระยะยาวจะเป็นสิ่งที่วัยรุ่นไม่พึงพอใจ เช่น การตั้งครรภ์ในวัยเรียน การสมรสก่อนวัยอันควรหรือการทำแท้ง เป็นต้น

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud (Freud อ้างใน จรรยา สุวรรณทัต และคณะ , 2533)

Freud อธิบายว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมแรงขับหรือแรงกระตุ้นตามธรรมชาติซึ่งสามารถทำลายบุคคลและสังคมได้ หากไม่มีการควบคุมที่ดีซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบปทัสถานของสังคม จากโครงสร้างบุคลิกภาพ ในส่วนจิตไร้สำนึก Freud อธิบายว่าคนเราเกิดมาพร้อมจิตไร้สำนึกที่เต็มไปด้วยกิเลสหรือความปรารถนา ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้ ถ้าสิ่งที่ปรารถนาไม่ได้อยู่ในทำนองคลองธรรม สำหรับส่วนที่เป็นตัวเราที่ได้รับการขัดเกลาให้พ้นจากสภาพที่อยู่ในจิตไร้สำนึกนั้นจัดเป็นส่วนที่ได้ผ่านการอบรมขัดเกลาให้เรียนรู้ที่จะคิดและประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบปทัสถานทางสังคม ตัวเราที่อยู่ในจิตไร้สำนึกต้องผ่านกระบวนการอบรมขัดเกลาเพื่อให้เหมือนคนอื่น ๆ แม้ว่าบุคคลผู้ถูกขัดเกลาต้องฝืนใจประพฤติให้อยู่ในกรอบของบุคคลนั้นไปได้ ส่วนที่เป็นมโนธรรมหรือซูเปอร์อีโกนั้น ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญยิ่ง ถือว่าเป็นตัวแทนของกฎข้อบังคับต่างๆทางศีลธรรมทั้งหมด การสร้างให้เกิดมโนธรรมทางจิตใจจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากในกระบวนการฝึกอบรมเพราะทำให้เกิดความสำนึกในภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ คือ การเรียนรู้ ศีลธรรม ค่านิยม ตลอดจนเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด อะไรควรทำ ไม่ควรทำ ผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลามาอย่างจริงจังเข้าใจเป้าหมายของปทัสถานทางสังคมย่อมจะไม่กระทำผิดหรือออกนอกกรอบนอกทางทั้งต่อหน้าและลับหลัง

โดยอธิบายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการทางเพศตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงของร่างกายซึ่งความต้องการทางเพศนี้ก็เป็นแรงขับทางเพศอย่างหนึ่งที่จะผลักดันให้มีการแสดงออกในทางที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมและในการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมนี้จะมีส่วนที่เป็นมโนธรรมที่อยู่ในจิตสำนึกของวัยรุ่นที่ได้รับการพัฒนาดังแต่เกิดเป็นตัวควบคุมการแสดงออกทางเพศ ซึ่งหากวัยรุ่นมีการเรียนรู้และปลูกฝังในเรื่องของมโนธรรมที่ดีสิ่งนี้จะเป็นตัวควบคุมให้วัยรุ่นมีการตอบสนองแรงผลักดันในเรื่องเพศอย่างถูกต้องและมีพฤติกรรมทางเพศอย่างเหมาะสม

การควบคุมตนเองจากทฤษฎีของ **Reckless** (อ้างใน จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533)

Reckless เชื่อว่าคนเรามีพลังที่จะผลักดันจากภายในให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ความยากจน ความขัดแย้ง เป็นต้น และคนเรายังถูกผลักดันให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากจิตใจภายใน เช่น แรงงูใจ ความคับข้องใจ ความรู้สึกทำทนาย ความรู้สึกมีปมด้อย ฯลฯ เมื่อคนเราต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆอันเกิดจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในจะส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมแต่ในขณะเดียวกันบุคคลเมื่อพบเหตุการณ์อย่างเดียวกันอาจจะสามารถควบคุมตนเองได้โดยขึ้นกับระดับพลังในจิตใจของบุคคลที่จะควบคุมปัจจัยทั้งภายนอกและภายในได้มากน้อยอย่างไร ซึ่งจากทฤษฎีของ Reckless ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมตนไว้ดังนี้

การควบคุมจากภายใน ได้แก่

1. ความสำนึกที่สามารถยับยั้งควบคุมตนได้
2. ความสำนึกที่ดีงาม
3. ความเคารพตนเอง
4. มโนธรรมที่ได้รับการพัฒนามาอย่างดี
5. ความอดกลั้นต่อความคับข้องใจ
6. ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ
7. ความสำนึกรับผิดชอบสูง
8. ความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย
9. การหาความพึงพอใจอย่างอื่นทดแทน
10. การให้เหตุผลในการถ่วงโยความเครียด

การควบคุมจากภายนอก ได้แก่ การยึดมั่นในจารีตประเพณี ความคาดหวังของสังคม ภาระผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามปทัสถานของสถาบันและตามเป้าหมายความรับผิดชอบที่ได้รับ

มอบหมาย โอกาสที่จะได้รับการยอมรับและความสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ ซึ่งปัจจัยทั้งสองด้านนี้มีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนของบุคคลทั้งสิ้น

จากทฤษฎีการควบคุมตนของ Reckless สามารถอธิบายเชื่อมโยงถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่า การมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเกิดปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมนี้ขึ้นอยู่กับระดับพลังในจิตใจของวัยรุ่นที่เกิดจากความสามารถควบคุมจากภายในและภายนอกของวัยรุ่นเองซึ่งหากวัยรุ่นมีการควบคุมจากภายในและภายนอกในระดับที่สูงก็จะเป็นตัวควบคุมไม่ให้พลังที่ผลักดันอันเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกให้มีพฤติกรรมทางเพศแสดงออกมา ในทางกลับกันหากวัยรุ่นมีพลังความสามารถควบคุมที่น้อยพลังที่ผลักดันให้มีพฤติกรรมทางเพศก็จะมากและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

การควบคุมตนเองจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (อ้างใน จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533)

Bandura ได้อธิบายแนวคิดทางสังคมที่เกี่ยวกับการควบคุมตน ดังนี้

1. พฤติกรรมทั้งหลายทั้งสิ้นของมนุษย์นอกจากปฏิกิริยาสะท้อนล้วนเป็นผลที่ได้รับจากการเรียนรู้
2. สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมาและกลายมาเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล
3. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการสังเกต
4. การเรียนรู้จากการกระทำของต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิดคือพ่อแม่และการเรียนรู้จากขบวนการสังเกต
5. ผลการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายมาเป็นความเชื่อซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญ และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าว
6. การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้การคิด การรู้การคิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่ออันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้
7. พลังจากการเรียนรู้แล้ว มนุษย์จะเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่ตนเห็นว่ามีคุณค่ามากกว่าพฤติกรรมที่ถูกกลไกโทษหรือไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริม การเห็นผลจากการกระทำในเชิงบวกย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นอีก ตลอดจนเกิดความคาดหวังต่อแรงเสริมที่จะ

ได้รับ การคาดหวังนี้ทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเพื่อให้ผลบังเกิดขึ้นตามความต้องการ คือ ต้องมีการควบคุมตนเองและประเมินตนเอง

8. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินของตนเองซึ่งจะมีทั้งทางดีและทางไม่ดี ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป การประเมินตนเองนี้จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

9. พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลทำต่อตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเองก็เกิดและจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีต้นแบบหรือแบบอย่าง การให้แรงเสริมต่อตนเองมีความสำคัญเพราะมีผลต่อการพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้อถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้และสามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไปได้

จากทฤษฎีการควบคุมตนนี้สามารถอธิบายพฤติกรรมทางเพศได้ว่า พฤติกรรมมนุษย์เกือบทั้งหมดไม่ได้เกิดจากผลทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังเกิดจากปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงประเมินค่าตนเองของบุคคลด้วย บุคคลเป็นตัวกลางเชื่อมโยงและปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมโดยพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การตั้งเป้าหมาย การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง การเปรียบเทียบเชิงประเมินค่า เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมนี้จะเป็นตัวช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมนั้นๆอยู่รวมถึงดำเนินกิจกรรมนั้นๆต่อไปด้วยในทางเดียวกับการมีหรือไม่มีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นซึ่งไม่ได้เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเพียงอย่างเดียวและสิ่งที่อยู่ภายในตัววัยรุ่นที่ได้รับการเรียนรู้มา เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบในเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อในเรื่องวัยที่เหมาะสมในเรื่องเพศการเรียนรู้เช่นนี้จะมีส่วนให้วัยรุ่นนำไปใช้ในการตั้งเป้าหมายและประเมินว่าตนเองควรมีพฤติกรรมทางเพศอย่างไรจึงจะเหมาะสม และที่สำคัญเมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมแล้วได้รับการยอมรับหรือการชมเชย จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมต่อไปในอนาคตด้วย ทั้งนี้พบว่า กระบวนการทั้งหมดนี้จะเป็นตัวก่อให้เกิดการควบคุมตนเองของวัยรุ่นในการมีพฤติกรรมทางเพศด้วย

การควบคุมตนตามหลักการและแนวคิดพระพุทธศาสนา

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระวชิรญาณวโรรส (2520 อ้างใน จรรจา สุวรรณทัต และคณะ , 2533) ได้กล่าวถึงการควบคุมตนที่อยู่ในรูปของธรรม 2 อย่าง คือ

หิริ คือ ความละอายต่อการกระทำผิดที่เกิดขึ้นภายในใจของตน เมื่อคนเราได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เข้าใจและลึกซึ้งถึงสิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ สิ่งใดที่ทางศาสนาถือว่าเป็นบาปอกุศลหรือนอกกรอบของสังคม เช่น การด่าว่า ทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่น หากเกิดความรู้สึกหรืออยากกระทำในสิ่งดังกล่าว คนเราก็คงเกิดความรู้สึกละอายใจที่จะกระทำถึงแม้จะ ไม่มีคนเห็นก็ควบคุม

ตนเองและไม่กระทำในสิ่งที่เป็นบาปและอกุศลหรือล่วงละเมิดกรอบของสังคม คนที่ขาดหิรินี้สามารถจะกระทำผิดร้ายแรงได้ทุกอย่าง หิริจึงเป็นความรู้สึกแยกแยะความเหมาะสมออกจากความไม่เหมาะสม ความชั่วออกจากความดีและความถูกต้องของสังคม ดังนั้นการฝึกจิตใจให้ฝึคุณธรรมคนเราจะต้องสร้างพลังหิริให้เกิดขึ้นในจิตใจอย่างมาก มิฉะนั้นจะไม่สามารถต้านทานอารมณ์ฝ่ายต่ำที่ชักนำให้คนเรากระทำบาปและความผิดได้ ปกติจิตใจมนุษย์มักจะถูกกระตุ้นจากสิ่งไม่มีคอบยุดั้งให้กระทำในสิ่งผิด การดำรงชีวิตของคนเราก็เปรียบเสมือนการพายเรือทวนน้ำ ถ้าเราไม่ออกแรงพายคือการสร้างหิริให้เกิดขึ้นในใจแล้วเราก็ไม่มีอะไรที่ควบคุมตนเองได้

ดังนั้นหิริไม่เพียงแต่เป็นพลังที่สามารถควบคุมยับยั้งไม่ให้คนเรากระทำการละเมิดศีลธรรมเท่านั้นแต่ยังสามารถแยกแยะจำแนกประเภทของพฤติกรรมออกจากกันว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีด้วย

โอดดับปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลการกระทำผิดชั่วร้าย ต่อการรู้เห็นของคนอื่นซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันจากภายนอก เป็นการควบคุมตนเองที่มีลักษณะเป็นการสะกิดกลัวต่อสิ่งที่ตนเองจะกระทำออกไป เมื่อได้ใคร่ครวญถึงผลแห่งการกระทำที่จะตามมาหรือที่คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนบาปหรือตัวมารร้ายของสังคม

ดังนั้น หิริและโอดดับปะจึงมักจะนำมากล่าวคู่กัน คือ หิริเป็นภาวการณ์ควบคุมตนเองจากส่วนลึกของจิตใจ ส่วนโอดดับปะเป็นการควบคุมตนเองในช่วงต่อไป ถ้าคนเราขาดหิริแต่ไม่ขาดโอดดับปะก็ยังสามารถยับยั้งการกระทำของตนเองได้ถึงแม้จะได้กระทำไปบางส่วนแล้ว ทั้งในแง่ของการคิดวางแผนและการลงมือกระทำ แต่ถ้าคนที่มีหิริมันคงแล้ว การกระทำความผิดละเมิดปทัสถานของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้น

จากทฤษฎีชี้ให้เห็นถึงการควบคุมตนที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่าหลักการทางพุทธศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งในการควบคุมการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งหากวัยรุ่นมีหลักการปฏิบัติทางพุทธศาสนามีความเชื่อในเรื่องหิริ โอดดับปะแล้วจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม หิริโอดดับปะเป็นเสมือนตัวควบคุมการกระทำหรือคิดเว้นการกระทำในเรื่องเพศของวัยรุ่น ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (2540 อ้างใน พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์, 2547) กล่าวว่า การนับถือศาสนาอย่างเคร่งครัดเป็นปัจจัยปกป้องที่สำคัญปัจจัยหนึ่งต่อพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งการยึดหลักศาสนาจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักที่จะกระทำหรือคิดเว้นจากการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งอนุมานได้ว่าการมีหิริโอดดับปะเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือของบุคคลที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการที่จะกระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

โดยสรุป เราสามารถที่จะกล่าวได้ว่าการมีการควบคุมตนนั้นเป็นผลที่มาจากอิทธิพลทั้งภายนอกและภายในของบุคคลนั้นจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ในส่วนของพฤติกรรมทางเพศอนุมานได้ว่าบุคคลที่ขาดการควบคุมตนหรือมีการควบคุมตน

ได้น้อยจะมีความสัมพันธ์กับการกระทำพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมตรงกันข้ามบุคคลที่มีการควบคุมตนได้ดีก็จะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนและพฤติกรรมทางเพศ มีดังนี้

เกรียงศักดิ์ ไชยยา (2538 อ้างใน พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์และคณะ, 2547) ศึกษาการควบคุมตนเองในเรื่องความต้องการทางเพศ พบว่า นักศึกษาที่ฝึกการควบคุมตนลดการมีเพศสัมพันธ์และหยุดการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการและกลุ่มที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากสิ่งยั่วยุให้เกิดความต้องการทางเพศโดยการหากิจกรรมอื่นที่เหมาะสมและยังสามารถควบคุมความต้องการทางเพศของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ และ คณะ (2547) ศึกษาเรื่องของการอบรมจิตลักษณะและทักษะการพัฒนาเพื่อนต่อการช่วยเพื่อนป้องกันความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในนักศึกษาชายระดับอุดมศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมตนสูงมีความสัมพันธ์ต่อทักษะเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และยังเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการช่วยเพื่อนในการป้องกันโรคเอดส์สูง

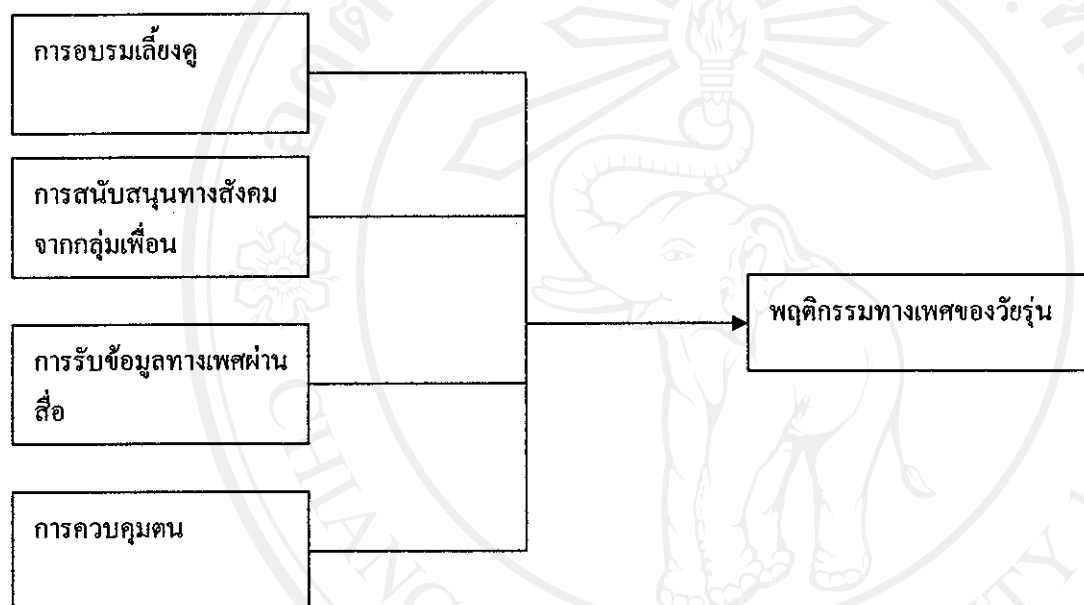
Hernandez and Diclemente (1993) พบว่า การควบคุมตนมีผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Lawrence (1993) ศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงมีการควบคุมตนในเรื่องเพศดีกว่าวัยรุ่นชาย และการควบคุมตนมีผลต่อทัศนคติในการมีพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เราจะเห็นว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมต่างๆต้องผ่านกระบวนการกระตุ้นและการหล่อหลอมต่างๆมากมาย ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มเพื่อน การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อและการควบคุมตนมีความสัมพันธ์ที่สามารถนำมาทำนายเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคลรวมถึงการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางเพศตามสมมติฐานที่กล่าวมาข้างต้นด้วย

กรอบการวิจัย

จากกรอบการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตน มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย